

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

**Experimentální srovnání nástrojů
počítačem podporovaného překladu**

(Bakalářská práce)

2018

Monika Liptáková

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Experimentální srovnání nástrojů
počítačem podporovaného překladu**

Experimental comparison of CAT tools

(bakalářská práce)

Autor: Monika Liptáková

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Král

OLOMOUC 2018

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam citované a použité literatury a jiných zdrojů.

V Olomouci dne 21. 8. 2018

.....

Time isn't even real.

Děkuji rodině a přátelům za bezmeznou lásku a podporu během mého studia a PhDr. Pavlu Královi za trpělivost, cenné rady a inspiraci jak v průběhu studia, tak při tvorbě této práce.

Dále děkuji panu Václavu Baláčkovi za poskytnutí základových materiálů pro potřeby experimentu a pro práci jako takovou.

Obsah

1 Úvod	6
2 Překlad a technologie	7
2.1 Překlad a globalizace	9
2.2 Strojový překlad	9
2.3 Role překladatele v globalizovaném světě	10
2.4 Shrnutí	11
3 Důležité atributy překladových technologií	12
3.1 Vybrané atributy pro experimentální srovnání.....	14
4 Metodologie	16
4.1 Příprava	16
4.2 Průběh experimentu.....	17
4.2.1 Kvantitativní hodnocení.....	17
4.2.2 Kvalitativní hodnocení.....	19
4.3 Srovnání.....	20
5 Hodnocení na základě experimentu	21
5.1 Memsources Cloud	22
5.2 memoQ translator pro.....	26
5.3 SDL Trados Studio	30
5.4 Wordfast Pro 5.....	35
5.5 Wordbee	39
5.6 MateCat	43
5.7 Smartcat	48
5.8 XTM Cloud	52
6 Srovnání	57
6.1 Uživatelská přívětivost	57
6.2 Nabídka funkcí	59
6.3 Rychlost práce	60
6.4 Robustnost a stabilita.....	63
6.5 Pořizovací náklady a dostupnost	64
7 Závěr	66
Resumé	69
Bibliografie	70

1 Úvod

Překladačské nástroje (*CAT tools*) jsou v současné době již nedílnou součástí práce překladatelů a standardním vybavením poskytovatelů jazykových služeb. Při výběru adekvátního překladačského nástroje je však třeba zhodnotit mnoho faktorů.

V této práci si kladu za cíl určení nejdůležitějších sdílených atributů překladačských nástrojů a provedení experimentu, ve kterém na jejich základě porovnam verze překladačských nástrojů vybraných vývojářů překladačských technologií určené pro překladače na volné noze.

Jako první popíši aktuální vztah mezi překladem a technologiemi a poskytnu argumenty proti jejich odmítání. Následně na základě statistických výzkumů popíši sdílené atributy překladačských nástrojů, které budou sloužit jako struktura experimentu.

Experiment se bude týkat překladačských nástrojů **Memsources Cloud**, **memoQ translator pro**, **SDL Trados Studio**, **Wordfast Pro 5**, **Wordbee**, **MateCat**, **Smartcat** a **XTM Cloud**, které budou hodnoceny na základě své uživatelské přívětivosti, nabídky funkcí, rychlosti práce, robustnosti a stability a pořizovacích nákladů.

Každý překladačský nástroj krátce představím a na základě experimentu ohodnotím zvolené atributy.

Tyto údaje následně rozdělím do individuálních srovnání výsledků nástrojů v rámci každého atributu a ty pak využiji k tvorbě závěrečného vyhodnocení a doporučení adekvátního využití každého překladačského nástroje.

Výsledným výstupem mé práce bude podrobná analýza nástrojů a zodpovězení následující výzkumné otázky:

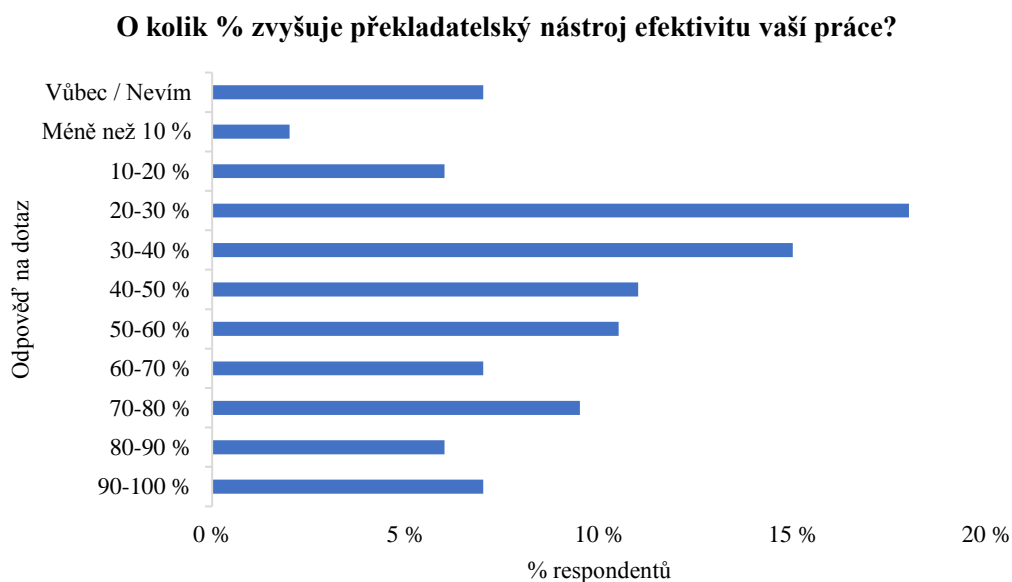
Jaká je kvalita základních sdílených atributů u zvolených překladačských nástrojů a pro jaký typ uživatelů a práce jsou na základě toho vhodné?

2 Překlad a technologie

Překladatelská profese se s technologickým rozvojem mimo několika neúspěšných pokusů o vzájemné začlenění dlouhou dobu mýjela. Zlom nastal na počátku 80. let, kdy začaly být počítače dostupné jednotlivcům a nově započaté snahy o propojení překladu a technologií začaly přinášet pozitivní výsledky. (Král, 2012)

Překladové technologie od té doby pronikají do překladatelské profese a počítačem podporovaný překlad je dnes vyučovaným předmětem na univerzitách. Dle statistického průzkumu publikovaného na blogu webu pro překladatele na volné noze *ProZ.com* (2013a) využívalo k práci alespoň jeden překladatelský nástroj 88 % z jeho více než tři tisíc respondentů.

Průzkumu se účastnili profesionální překladatelé z celého světa a největší procento (35 %) se věkově nacházelo mezi 25 a 35 lety. Statistika naznačuje oblíbenost technologií spíše u novějších generací překladatelů, nástroje jsou ale zároveň využívány většinou poskytovateli jazykových služeb a sami klienti jejich užití nehledě na věk buďto vyžadují, nebo automaticky očekávají.

*Graf 1: zvýšení efektivity práce na základě průzkumu ProZ.com
uverejňného v článku CAT tool use by translators: who is using? (2013a)*

Oblíbenost překladových technologií je opodstatněná. 93 % respondentů, kteří vlastní a používají překladatelské nástroje, se v rámci výše zmíněného průzkumu na základě průměrného projektu ve své oblasti expertízy shoduje, že nástroje výrazně zlepšují a zefektivňují jejich výkon (viz. Graf 1). Zlepšení bylo uvedeno předně v oblastech zachování konzistence, kontroly kvality a terminologického a projektového managementu. 3 % překladatelů zlepšení negovalo a 4 % si jím nebyla jista.

Poskytovatelům jazykových služeb nabízí překladové technologie výhody v podobě větší kontroly nad projekty a pracovním procesem. Většina překladatelských nástrojů s funkcí širšího projektového managementu a propojením s online databází zvládne veškeré aspekty zadávání a alterace projektu, které bylo předtím nutno provést přes telefon či e-mail.

Dostupnost překladových technologií též umožňuje společněm poptávajícím překlad v rámci svého fungování zavést vlastní překladové oddělení, vytvořit sobě specifickou terminologii a překladové paměti a poskytovatele jazykových služeb z procesu úplně vynechat zadáním překladu levnějšímu překladateli na volné noze, což je výhodné při zpracování menších projektů. (Garcia, 2009)

Překladové technologie v průběhu posledních dekad mění nejen proces překladu, ale i jeho podstatu v širším kontextu. Mačura ve svém příspěvku prezentovaném na konferenci *Teaching Translation and Interpreting Skills in the 21st Century* (2012) popisuje „moderní věk“ překladu v následujících pěti bodech:

1. Překlad není umělecké dílo, ale komerční produkt, který je vnímán jako praktická dovednost.
2. Překlad musí splňovat určitá formální kritéria.
3. Překladatel musí být všestranná osoba vybavena praktickými dovednostmi a zkušenostmi spíše než teoretickými vědomostmi.
4. Překladatel musí být schopen používat počítač.
5. Překlad se řídí časem a financemi.

2.1 Překlad a globalizace

Globalizace a rozmach digitálních technologií má na překladatelskou profesi nesporný vliv. Rozšíření internetového připojení téměř do všech koutů světa ruší prostorové a časové bariéry a s ním spojená expanze obsahu tlačí na zrušení bariéry jazykové (a překročení bariéry kulturní). (Garcia, 2009)

V reálném čase je tak co nejrychleji třeba přeložit obsah z oblastí obchodu (návody k použití, produktová dokumentace, výroční zprávy), národního i mezinárodního práva (dohody, zákony, nařízení), vědy (zdravotnické dokumenty, pojednání, záznamy z konferencí), umění a literatury (knihy, audiovizuální materiály), množství zájmových činností, uživatelů tvořeného obsahu a mnoha dalších.

Vývoj překladových technologií v kombinaci s výše zmíněnými faktory tak ústí v nárůst konkurence nejen pro větší poskytovatele, ale i pro překladatele na volné noze. Dle Garcii (2009) internetové připojení poskytuje možnost odvádět práci pro zadavatele sídlícího v ekonomicky vyspělé zemi ze země s nižšími finančními nároky na život, nahrává tak boji o co nejnižší sazby a překladatelský trh se stává více kompetitivním.

Množství materiálu k překladu a s ním spojená poptávka na překladatelský trh ale stále mnohanásobně převyšují fyzicky možnou kapacitu jeho nabídky a zmenšení této propasti je úkolem vývojářů technologií, kteří své snahy v této oblasti soustřeďují primárně (ač nejen) do zdokonalování strojového překladu.

Díky vyspělému komunikačnímu systému je též možná okamžitá a nepřetržitá komunikace uživatelů překladatelských nástrojů s vývojáři, což napomáhá neustálému zlepšování kvality technologií.

2.2 Strojový překlad

Strojový překlad funguje primárně samostatně; množství překladů vyprodukovaných za den překladačem společnosti Google je ekvivalentní množství překladů, které v součtu vyprodukují překladatelé všude ve světě za celý rok. (Georgakopoulou a Bywood, 2014) Ten samý poskytovatel též nabízí uživatelům automatický překlad při každé návštěvě webové stránky, jejíž jazyk se neshoduje s tím, který mají nastavený jako výchozí na svém zařízení.

Kvalita strojového překladu sice záleží na dvojici překládaných jazyků (kombinace angličtiny a španělštiny zaručuje vyšší kvalitu než kombinace thajštiny a latiny) a typu textu (literární texty zvládá strojový překlad hůře než texty technické) a ani v nejlepší konfiguraci nebude dosahovat publikovatelné kvality překladu provedeného člověkem, z hlediska užitečnosti jej ale návštěvníci webových stránek a uživatelé online překladačů z velké části hodnotí stejně (či v případě čínštiny lépe), jako originál. (Garcia, 2009)

Za zmínku v tomto kontextu stojí též skokový vývoj neurálního strojového překladu společnosti Google, ke kterému došlo v roce 2017. Jak ve svém článku popisuje Utíkal (2017), neurální strojový překlad „využívá tzv. hlubokého učení k vytváření umělé neuronové sítě“ schopné „učit se ze svých chyb a přebírat použité styly psaní“, čímž se neustále zlepšuje v překladu jak samostatných slov a frází, tak celých vět.

V rámci překladových technologií je strojový překlad využíván jako součást překladatelských nástrojů a zatímco jeho rané verze práci překladatelů spíše komplikovaly, díky zlomovému pokroku učiněnému v této oblasti za poslední dekádu je nyní schopen překladatelské činnosti plnohodnotně vypomáhat.

Více se strojovému překladu a jeho rozvoji ve své publikaci *Statistical Machine Translation* věnuje Philipp Koehn (2010).

2.3 Role překladatele v globalizovaném světě

S technologickým rozvojem se objevuje obava z toho, že rychle se vyvíjející technologie v budoucnu nahradí lidské překladatele. Jak ovšem Král uvádí ve svém příspěvku prezentovaném na konferenci *Teaching Translation and Interpreting Skills in the 21st Century*, nahrazení člověka počítačem ovšem již není cílem vývoje, který se aktuálně zaměřuje na co nejlepší využití automatizace k urychlení a usnadnění jeho práce. (2012)

Jedním z výsledků této snahy je pomalá transformace práce překladatele z „plnohodnotného“ překladu na post-editing (přeložení textu strojovým překladem) a následná úprava překladatelem, což v případě technicky a obsahově monotónních textů práci překladatele fakticky urychluje a usnadňuje.

Role lidského překladatele se tak v překladatelském procesu sice zmenšuje, neubývá jí ovšem na důležitosti. Umělá inteligence není schopna rozpoznat a aplikovat při překladu širší a kulturní kontext, jelikož není na úrovni dostatečně blízké zatím nepochopenému lidskému mozku, na jehož imitaci aktuálně neexistuje technologie s dostatečnou kapacitou.

Dalším argumentem pro akceptování strojového překladu a technologií je důležitost přenosu informací a dat z a do jazyků, které nepatří mezi rozšířeně užívané. Na populární online encyklopedii Wikipedia, přeložené do 301 jazyků, se aktuálně nachází přibližně 5 693 000 článků v angličtině a nad hranici jednoho milionu článků dosahuje pouze čtrnáct dalších světových jazyků, devět z nich evropských a pět asijských. Jazyků, ve kterých je psaných více než 100 000 článků je (bez výše zmíněných prvních patnácti) pouze 45, těch, ve kterých je psáno mezi 100 000 a 10 000 článků pak 81 a zbylých 160 jazyků čítá pouze 10 000 článků a méně.¹

Tento rozdíl kupříkladu znamená, že přeložení všech článků anglické Wikipedie do nejrozšířenějších jazyků jihovýchodní Asie by dohromady vytvořilo více webových stránek, než jich existuje v daných jazycích dohromady. (Vashee, 2009)

V případě překladu z a do méně užívaných jazyků a jazyků zemí, ve kterých nejsou dostupné překladové technologie, je strojový překlad užitečný při rešerší informací v oblastech, ve kterých nemá překladatel dostatečnou expertízu a opět tímto způsobem zefektivňuje jeho práci.

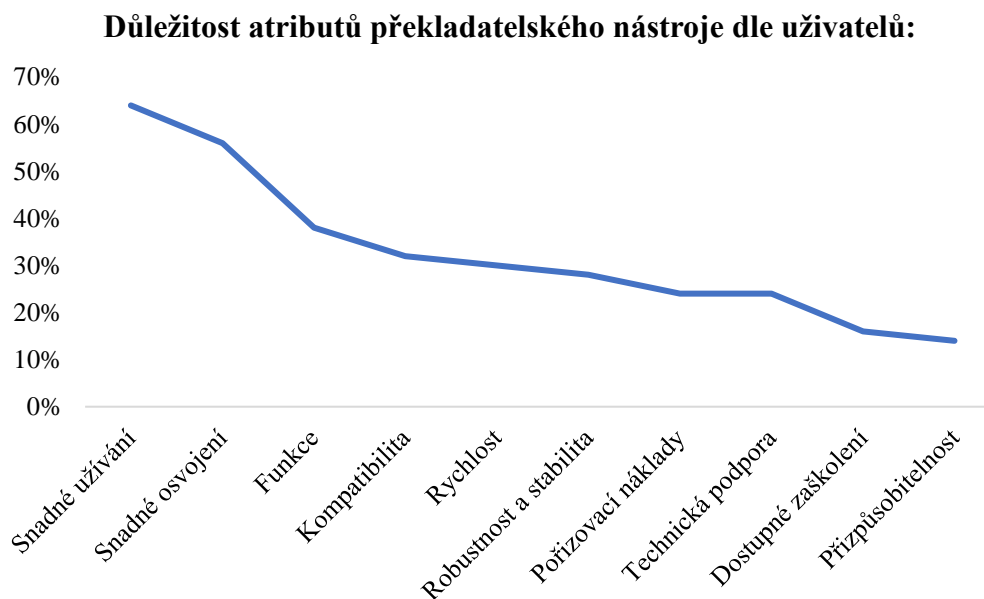
2.4 Shrnutí

Z výše uvedeného vyplývá, že ačkoliv hraje s příchodem technologie a globalizace člověk v procesu překladu menší roli, stále zůstává nenahraditelným faktorem. Překladatelská profese se zároveň vlivem globalizace rozšiřuje a při hodnocení a výběru překladatelského nástroje je třeba zvážit množství neustále se vyvíjejících faktorů jako jsou například jejich specifické přínosy, rozšířenost, ovlivnění jejich fungování nejnovějšími technologiemi a typ práce, ke které jsou potřeba.

¹ List of Wikipedias. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikipedia Foundation, 11. 12. 2006, naposledy změněno 5. 8. 2018 [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://meta.wikimedia.org/wiki/List_of_Wikipedias

3 Důležité atributy překladových technologií

Důležitým krokem při hodnocení překladatelského nástroje je zvážení atributů, které jsou pro jeho použitelnost ke specifickým úkonům potřebné. Průzkum uveřejněný na blogu webu *ProZ.com* (2013b), který vzhledem k počtu respondentů a hloubce dotazů považuji za reprezentativní, se dotazoval i na důležitost rozličných atributů překladatelského nástroje.

Graf 2: důležitost atributů překladatelského nástroje na základě průzkumu

ProZ.com uveřejněného v článku CAT tool use by translators: what are they using? (2013b)

Jednoduchost užívání a **osvojení** si překladatelského nástroje jsou považovány za jeho nejdůležitější atributy, jelikož uživatelé dlouhodobě usnadňují a urychlují práci. Diskutabilní se může zdát umístění snadného osvojení na druhé příčce, pokud totiž uživatel plánuje nástroj používat ke své práci častěji či pravidelně, doba počátečního osvojování se v poměru k ušetřenému času snadným užíváním po osvojení se v nástroji ztratí.

Množství a schopnosti **funkcí** překladatelských nástrojů je zajímavým atributem. Technologický pokrok a možnost vznést požadavky na vývojáře softwaru takřka v reálném čase ústí v současný rozvoj a implementaci mnoha nových funkcí, což může některé uživatele zahltnout a způsobit tíhnutí k jednodušším verzím nástrojů, které poskytují základní funkce potřebné k jejich práci a nezatěžují je v jejich praxi funkcemi navíc. (ProZ.com, 2013b)

Vývoj nových funkcí by však nebylo vhodné pozastavit či upozadit na úkor zdokonalování funkcí stávajících, mohlo by se tak totiž zabránit rozvoji funkcí s potenciálem *cloudu* (vzdálené funkcionality online) který byl na počátku spíše okrajovou funkcí, v současnosti se ale stal nepostradatelným a požadovaným atributem překladatelských nástrojů či dokonce v některých případech jejich základem.

Kompatibilita existuje několik druhů: kompatibilita s formáty souborů, kompatibilita s cloudem či kompatibilita s operačním systémem počítače, na který se nástroj instaluje. Jejich důležitost je relativní, záleží totiž na typu práce, které se uživatel nejčastěji věnuje.

Rychlost nástroje může s kompatibilitou úzce souviset v případě, že je verze nástroje verze příliš pokročilá pro systém, do kterého je instalována nebo je vůči němu naopak příliš zastaralá. Při hodnocení rychlosti je třeba zvážit, zda je důležitější rychlost nástroje při vykonávání určitých úkonů či jeho schopnost vykonat je kvalitně a poskytnout uživateli v budoucnu stabilní rychlost práce. I zde tedy záleží na tom, jak náročné práci se uživatel věnuje a do jaké míry se na jejím průběhu tak bude rychlost nástroje odrážet.

Robustností a stabilitou nástroje se rozumí jeho schopnost dlouhodobě a bezchybně provádět úkony potřebné ke kvalitnímu odvedení práce.

Požizovací náklady a dostupnost jsou též důležitým faktorem při hodnocení a volbě nástroje. U respondentů, kteří překladatelský nástroj používají jsou pořizovací náklady sice až na sedmém místě, u zbylých 12 % respondentů, kteří překladatelské nástroje nepoužívají byly ovšem hlavním důvodem k nevlastnění pro bezmála 60 %. (ProZ.com, 2013a)

Potřeba dostupnosti **technické podpory** a **zaškolení** v takové míře, aby bylo zmíněno jako faktor, pochází pravděpodobně od méně technicky zdatných uživatelů, zatímco požadavek na **přizpůsobitelnost** nástroje od uživatelů technicky zdatnějších.

Ačkoli jsou tato kritéria uživateli seřazena sestupně, dle mého názoru je k nim v případě hodnocení kvality nástroje od základu třeba přistupovat rovnocenně. Dokonalost více žádaného atributu může být bezvýznamná, pokud je nástroj zároveň zcela nedostačující z hlediska jiného, jelikož to ho v některých případech může učinit zcela nepoužitelným.

Z toho důvodu budu v rámci této práce přikládat všem atributům stejnou váhu a některé na základě souvislosti zkombinuji do jednoho.

Výše zmíněné atributy nejsou jediným volitelným systémem pro srovnání překladatelských nástrojů. Rozdílný systém hodnocených atributů zvolil ve své bakalářské práci například student Univerzity Palackého Jakub Janičkovič, který se věnoval evaluaci a srovnání komerčních CAT nástrojů na bázi překladové paměti. Vybrané nástroje rozdělené dle specifických parametrů analyzoval na základě jejich instalace, překladového procesu, překladové paměti, terminologické databáze, strojového překladu, práce s formáty a dostupnosti. (Janičkovič, 2014)

3.1 Vybrané atributy pro experimentální srovnání

Výsledný seznam hlavních hodnocených atributů, vytvořený po dlouhé úvaze a koordinaci kombinací je následující:

- 1. Uživatelská přívětivost**
- 2. Nabídka funkcí**
- 3. Rychlost práce**
- 4. Robustnost a stabilita**
- 5. Pořizovací náklady a dostupnost**

Atributy umístěné ve výše zmíněném statistickém průzkumu na prvním a druhém místě byly zkombinovány do jednoho, jelikož potenciální délku osvojení si překladatelského nástroje považuji z výše zmíněných důvodů za méně důležitou než atributy níže, zároveň by ji ale nebylo vhodné z hodnocení úplně vynechat. Jednoduchost osvojení a průběžnou uživatelskou přívětivost považuji za neoddelitelné mimo jiné i z toho důvodu, že snadné dlouhodobé používání umožňuje uživateli ušetřit čas, který by u jiného překladatelského nástroje strávil jeho osvojováním a naopak.

Kompatibilita byla z hodnocení vynechána, jelikož se experiment zabývá primárně základními úkony a z hlediska kompatibility s jinými operačními systémy, než na jakém byl experiment proveden (*Windows 8.1*), neexistovala objektivní jistota, že se možnost dané kompatibility u překladatelského nástroje automaticky rovná jeho dobré funkčnosti na dané platformě.

Atributy technická podpora, zaškolení a přizpůsobitelnost budou zahrnuty v hodnocení atributu „Uživatelská přívětivost“.

4 Metodologie

Experiment byl proveden na výkonném notebooku *Acer Aspire V 15 Nitro – Black Edition* s operačním systémem Windows 8.1, dvoujádrovým procesorem *Intel® Core™ i5-4210H CPU @ 2.90GHz*, pamětí RAM 8,00 GB, grafickou kartou *nVidia GeForce GTX 860M – 2GB*, 64bitovým operačním systémem, HDD 1TB s rychlostí 5400 otáček a s datem výroby 18. 11. 2014.

Notebook byl před experimentem uveden do továrního stavu a posléze na něj byly nainstalovány programy nutné k provedení experimentu.

Během testování cloudových překladatelských nástrojů byla průměrná rychlost internetového připojení následující: stahování 50 MB/s, nahrávání 7,5 MB/s a odezva 21ms.

Experiment byl strukturován na základě srovnávacího kvantitativního výzkumu provedeného v roce 2017 majitelem společnosti České překlady s.r.o. a specialistou technické podpory společnosti Memsource Václavem Baláčkem, který mi výzkum a použité materiály k účelům této práce poskytl.

4.1 Příprava

Nejprve jsem na základě rešerše literatury prostudovala aktuální vztah překladačů a technologií a následně na základě statistického průzkumu uveřejněného na blogu webu *ProZ.com* (2013b) vytvořila seznam atributů, které při hodnocení a výběru překladatelského nástroje považuji za zásadní a neměnné. Tyto poznatky jsem následně využila v průběhu hodnocení každého překladatelského nástroje.

Součástí mé přípravy byla též instalace všech překladatelských nástrojů určených k experimentu: **Memsource Cloud, memoQ translator pro, SDL Trados Studio, Wordfast Pro 5, Wordbee, MateCat, Smartcat a XTM Cloud.**

U každého překladatelského nástroje byla vždy testována buď verze určená pro překladatele na volné noze anebo jediná dostupná. Některé nástroje jsem již vlastnila a některé získala skrze časově omezenou plnou zkušební verzi, kterou výrobce poskytuje na příslušných webových stránkách.

Se získáním a instalací žádného překladatelského nástroje nebyl problém.

4.2 Průběh experimentu

Vybrané překladatelské nástroje byly hodnoceny kombinací **kvantitativního** (měření doby vykonání specifických úkonů) a **kvalitativního** (hodnocení ostatních aspektů) přístupu.

4.2.1 Kvantitativní hodnocení

Kvantitativní část experimentu zaměřená na **rychlost práce** (v seznamu hodnocených atributů na pozici číslo **3.**) byla provedena jako první, jelikož v jejím průběhu jsem měla možnost seznámit se s ostatními atributy, které jsem hodnotila kvalitativně.²

Na základě výše zmíněného výzkumu Václava Baláčka jsem vytvořila tabulku pro experimentální měření rychlosti základních úkonů a přizpůsobila ji výzkumu svému. Do seznamu testovaných nástrojů jsem kvůli jeho oblíbenosti mezi překladateli přidala Wordfast Pro 5 (ProZ.com, 2013b a Svoboda, 2016) a vyřadila úkony spojené s multilingvním soubor MS Excel, jelikož jsem toho názoru, že nepatří mezi úkony základní, na které se chci v rámci experimentu zaměřit.

Po seznámení se s poskytnutými materiály jsem došla k závěru, že nijak nevýhodnější společnost Memsource a některé upravila pro své potřeby (záměna výchozího a cílového jazyka, doplnění dat pro dosažení okrouhlého čísla atd.)

Obsah materiálů, které byly použity i pro kvalitativní část experimentu, byl odborný, převážně obchodní, technický a právní. Tento typ materiálů byl zvolen proto, že z funkcí překladatelských nástrojů těží nejvíce překladatelé překládající právě tyto typy textů, zatímco překladatelé textů literárních, komerčních, žurnalistických a podobně většinu atributů překladatelského nástroje nevyužijí.

² Navzdory nestandardnímu pořadí provedení úkonů jsou v rámci individuálního hodnocení každého nástroje atributy seřazeny klasicky sestupně a tento kvantitativně hodnocený atribut se adekvátně svému pořadovému číslu nachází mezi ostatními, kvalitativně hodnocenými atributy.

V rámci kvantitativní části experimentu jsem měřila dobu vykonání následujících úkonů na následujících souborech:

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i> (2 MB)		<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i> (83 MB)	
Import	Analýza	Export	Import 275

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx (71,7 MB)</i>		
Import	Analýza	Export

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i> (235 kB)		
Import	Analýza	Export

Import TM	Import TB	Import XLIFF	Import XML
<i>TM EN-CS.tmx</i> (381 MB)	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i> (536 kB)	<i>XLIFF – 250 stran.xliff</i> (11 MB)	<i>XML – 2000 stran.xml</i> (9,2 MB)

Tabulku jsem přidala k individuálnímu hodnocení každého překladatelského nástroje.

U každého překladatelského nástroje jsem navíc vyznačila, pokud byl v provedení daného úkonu nejrychlejší ▲, nejpomalejší ▼, či provedení nebyl vůbec schopen —.

4.2.2 Kvalitativní hodnocení

Jako první jsem provedla rešerši oficiálních webových stránek testovaných překladatelských nástrojů. Zaměřila jsem se primárně na základní informace o vývojáři, dostupné alternativní verze nástroje a verzi, která byla testována během experimentu.

Poté jsem na základě svých zkušeností s nástroji v průběhu kvantitativního experimentu i mimo něj vypracovala subjektivní kvalitativní hodnocení překladatelských nástrojů ve zbylých hodnocených oblastech dle seznamu důležitých atributů, které byly určeny v předchozí kapitole:

1. Uživatelská přívětivost

V případě uživatelské přívětivosti jsem se zaměřila na složitost instalace, rozhraní nástrojů, instinktivnost navigace a provedení základních úkonů jako je tvorba projektu či přechod mezi funkcemi. Dále jsem vyhodnotila kvalitu a dostupnost nápovědy a technické podpory. Na základě těchto údajů bylo též v závěrečném hodnocení možno určit, zda je nástroj vhodný pro začátečníky, či je k jeho užívání potřeba pokročilá znalost práce s počítačem.

2. Nabídka funkcí

Z hlediska funkcí jsem u každého nástroje hodnotila primárně editor překladu, funkcionalitu překladatelské paměti a strojový překlad, sekundárně pak možnosti jazykových kombinací a ostatní funkce, které byly pro daný nástroj specifické. Do hodnocení tohoto atributu jsem též zařadila případné kapacitní limity při tvorbě projektu.

4. Robustnost a stabilita

Robustnost a stabilitu každého nástroje jsem hodnotila na základě technických problémů, které se vyskytly v průběhu práce. Za technický problém jsem považovala selhání v provedení úkonu bez udání důvodu, ne nemožnost jeho provedení kvůli předem zabudované kapacitě nástroje.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

K pořizovacím nákladům nástroje získaných z informací na jeho webových stránkách jsem v případě potřeby přidala ty, které by bylo třeba vynaložit, pokud by si uživatel přál využít neurálního překladu či v některých případech dostat se na minimální úroveň společnou ostatním nástrojům.

4.3 Srovnání

Hodnocení každého překladatelského nástroje jsem shrnula v individuálním srovnání výsledků nástrojů v rámci každého atributu za opětovného použití kombinace kvantitativního a kvalitativního přístupu.

Tyto údaje jsem nakonec využila k závěrečnému vyhodnocení každého překladatelského nástroje. Po provedení experimentu jsem došla k závěru, že rozdíly ve schopnostech a charakteristikách nástrojů jsou v některých případech natolik propastné, že je není možné seřadit od nejlepšího po nejhorší a nástroje jsou tak stejně jako atributy místo sestupně hodnocené paralelně.

Na atributu „Uživatelská přívětivost“ jsem založila doporučení potřebné technické zdatnosti uživatele (začátečník – mírně pokročilý – pokročilý), na kombinaci atributů „Nabídka funkcí“, „Rychlost práce“ a „Robustnost a stabilita“ hodnocení kvality a doporučení adekvátního využití nástroje z hlediska projektů, které je schopen zpracovat a na kombinaci výše zmíněného a atributu „Pořizovací náklady“ vyhodnocení toho, zda náklady odpovídají poskytovaným službám.

5 Hodnocení na základě experimentu

Statistický průzkum uveřejněný na webu *ProZ.com* (2013b) zahrnoval mimo jiné dotaz na nejpoužívanější překladatelský nástroj. Zkrácený graf níže zobrazuje primárně odpovědi zmiňující překladatelské nástroje, kterých se bude týkat srovnání. Překladatelské nástroje MateCat a Smartcat v době průzkumu neexistovaly.

Graf 3: užívání alternativních překladatelských nástrojů na základě průzkumu ProZ.com uveřejněného v článku CAT tool use by translators: what are they using? (2013b)

Při dalším dotazu na **nejoblíbenější** nástroj si první tři místa též udržela svou pozici. Zajímavé ovšem je, že překladatelský nástroj SDL Trados si prvenství udržel zároveň i v kategorii **nejméně oblíbeného** nástroje, zatímco nástroje Wordfast a memoQ klesly o několik příček níže. Wordfast se ale zároveň umístil na první příčce v dotazu na nástroj, který respondenti vlastní, ale nepoužívají.

K podobným závěrům došel Tomáš Svoboda, člen JTP (Jednoty tlumočnicků a překladatelů) z Ústavu translatologie filozofické fakulty Univerzity Karlovy, ve svém *Průzkumu překladatelského trhu ve střední Evropě* (2016), kterého se účastnilo přes 900 překladatelů ze zemí Visegrádské čtyřky. Přesto, že byl počet respondentů užívajících překladatelské nástroje výrazně nižší a věková distribuce jiná než tomu bylo ve výzkumu *ProZ.com*, nástroje SDL Trados, Wordfast a memoQ se ve všech zemích umístily na prvních třech příčkách, z toho SDL Trados vždy na první.

5.1 Memsorce Cloud

Původem česká společnost Memsorce a.s. byla založena roku 2010 a poměrně rychle se dostala do povědomí jakožto vývojář cloudových překladových technologií (viz. samostatná přítomnost jejího nástroje v *Graf 3*). Dle svých slov se zaměřuje na výrobu překladatelských nástrojů, které se snadno používají a jsou užitečné všem účastníkům překladatelského procesu od zadavatele až po překladatele.³

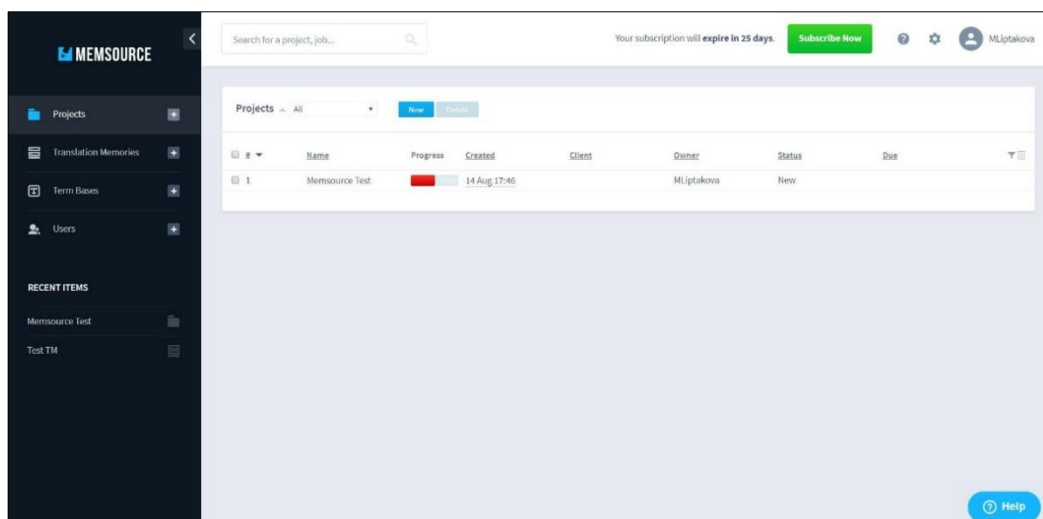
Na webových stránkách nástroje jsou dostupné následující verze nástroje *Memsorce Cloud*: verze *Team Start*, určená pro překladatele na volné noze či menší poskytovatele jazykových služeb, verze *Team*, určená pro středně velké překladatelské společnosti, verze *Ultimate*, určená pro velké překladatelské společnosti s požadavkem na rozhraní pro programování aplikací, přizpůsobitelná verze *Enterprise*, určená pro lokalizační rozvoj podniků a volně dostupná verze *Personal*, určená pro příležitostné překladatele a povolující překlad maximálně dvou dokumentů najednou.

K experimentu byla použita nejnovější verze nástroje *Memsorce Cloud* „*Team Start*“ z května roku 2018, dostupná na webových stránkách v podobě třicetidenní zkušební plné verze. Verze je kombinovatelná s volně dostupným desktopovým dodatkem *Memsorce Desktop Editor*.

1. Uživatelská přívětivost

Instalace nástroje nebyla potřeba, jelikož se nachází v cloudu. Do systému se uživatel dostane přihlášením skrze kombinaci e-mailu a hesla, které si zvolil při registraci. Výchozí stránka cloudového rozhraní nalevo nabízí hlavní menu s transparentními možnostmi „Projekty“, „Překladové paměti“, „Terminologické databáze“ a „Uživatelé“. Všechny jsou doprovázeny zkratkovým tlačítkem **+** pro rychlé vytvoření požadovaného. Toto menu je vždy přítomné na levé straně stránky. Na její horní straně se nachází pouze vyhledávání v projektech a ikony nápovědy, nastavení a profilu uživatele.

³ Informace o hodnoceném nástroji použité v této podkapitole a software ke stažení lze nalézt na stránkách MEMSOURCE. *Memsorce* [online]. Memsorce, ©2011 [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: <https://www.memsorce.com>

Obrázek 1: Screenshot hlavní stránky nástroje Memsources Cloud

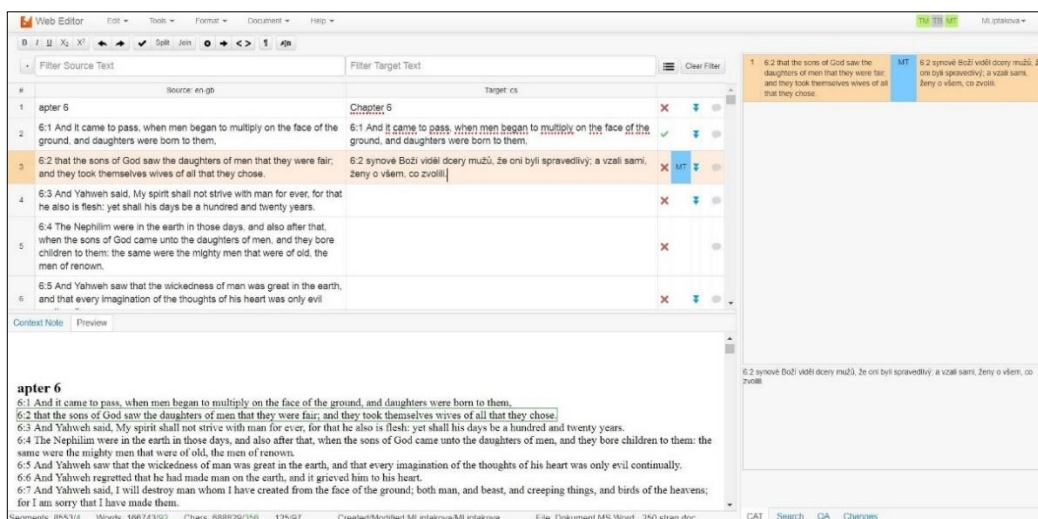
Právě zmíněná výchozí stránka je zároveň i stránkou projektů. Nový projekt lze snadno vytvořit pomocí tlačítka „Nový“, které uživateli umožní určit parametry projektu ve vysouvacích kategoriích, které jsou seřazeny pod sebou na jedné stránce. Stránka projektu nabízí v pěti sekcích možnost zadávání práce (import souboru), analýzy, práce s překladovou pamětí a terminologií a zdroje.

Rozhraní nástroje není přizpůsobitelné, vzhledem k jeho minimalistickému vzhledu a fungování ale ani není mnoho oblastí, které by se přizpůsobením daly výrazně změnit.

V případě problémů s nástrojem je skrz ikonu otazníku dostupná online nápověda s možností kontaktovat technickou podporu.

2. Nabídka funkcí

Po přijetí projektu je možné otevřít dokument (či více dokumentů najednou, kdy dojde k jejich spojení) v jednoduchém editoru, který jej rozdělí na segmenty. Viditelné funkce webového editoru jsou omezené na základní formátování textu a segmentů, náhled dokumentu a sekci s návrhy strojového překladu či překladové paměti. Zbytek funkcí, včetně například nastavení klávesových zkratk či kontroly pravopisu, se nachází v horní nástrojové liště.

Obrázek 2: Screenshot editoru nástroje Memsource Cloud

Stav překladač dokumentu je možné kontrolovat na hlavní stránce projektu. Dokumenty se též dají stáhnout v bilingvním formátu *.mxliff* a překládat v desktopovém dodatku *Memsource Desktop Editor*.

Překladačovou paměť je možné vytvořit (a do ní importovat) nezávisle na projektu. Stejně jako terminologická databáze je přehledně organizovaná a aktualizuje se v reálném čase po potvrzení segmentu či přidání termínu s výsledkem okamžitě dostupným případným ostatním uživatelům, kteří ji používají.

Jak v případě překladačové paměti a terminologické databáze, tak i v případě projektu je možné zvolit jeden výchozí jazyk a libovolný počet cílových.

Nástroj podporuje dodatky téměř třiceti poskytovatelů strojového překladač. Jeho výchozím, bezplatným strojovým překladač je *Microsoft with Feedback*.

3. Rychlost práce

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i>			<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i>
Import	Analýza	Export ▼	Import 275 ▲
1:30	0:22 bez TM 3:49 s TM	1:43	25:41

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx</i>		
Import ▼	Analýza	Export
6:18	0:05 bez TM / 3:10 s TM	0:18

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i>		
Import	Analýza ▼	Export
0:55	0:24 bez TM / 14:49 s TM	0:08

Import TM ▲	Import TB ▼	Import XLIFF	Import XML
<i>TM EN-CS.tmx</i>	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i>	<i>XLIFF – 250 stran.xliff</i>	<i>XML – 2000 stran.xml</i>
12:15	1:04	1:19	6:18

Na první pohled se zdá, že import souborů probíhá nadstandardně rychle, ovšem i když se objeví v seznamu, trvá určitou dobu (v případě importu souboru *Dokument MS Word – 250 stran.doc* například 1:23), než jsou uživateli dostupné pro práci. Na načtení pracovního rozhraní je vždy třeba čekat přibližně 10-15 sekund.

Program byl nejrychlejší v importu složky 275 dokumentů *MS Word* a překladové paměti *TM EN-CS.tmx* a nejpomalejší v importu terminologické databáze *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx* a souboru *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx*, exportu souboru *Dokument MS Word – 250 stran.doc* a analýze souboru *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx*.

V případě kratších dokumentů zvládá rychle překladové operace jako například kopírování zdrojového textu do cílového či potvrzení více segmentů najednou.

4. Robustnost a stabilita

Pohyb na vzdálenější místa v delších dokumentech byl v některých prohlížečích složitý, pomalejší a prohlížeč se u něj zasekával.

Kopírování zdrojového textu do cílového, které v kratších dokumentech probíhalo rychle, bylo třeba v delších dokumentech (*Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx*) dělat opakovaně a probíhalo velmi pomalu.

Mimo to byl při práci stabilní.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

Za standardních podmínek je tato verze nástroje dostupná za poplatek 20 € na měsíc užívání (240 € na rok) pro jednoho projektového manažera, který pod sebou může mít 2 uživatelské účty s omezenou rolí lingvisty.⁴

Pokud by uživatel měl zájem o pořízení neurálního strojového překladu, je třeba počítat s náklady navíc.

5.2 memoQ translator pro

Původem maďarská společnost Kilgray byla založena roku 2004 a při svém vzniku byla jednou z prvních, které se zabývaly digitální transformací překladatelského průmyslu. Ve vývoji svých technologií dle svých slov staví do středobodu překladatelského procesu spolupráci a propojení všech jeho ostatních aspektů za účelem zpříjemnění práce překladatelům.⁵

Na webových stránkách nástroje jsou dostupné verze nástroje ve dvou kategoriích. Kategorie individuálního využití nabízí verzi *memoQ translator pro* pro překladatele na volné noze, zjednodušenou verzi *memoQ project manager* pro projektový management a volně dostupnou, omezenou verzi *memoQ translator free*. Druhá kategorie zaměřená na týmovou spolupráci nabízí verzi *memoQ server* pro podniky a poskytovatele jazykových služeb, cloudovou verzi *memoQ cloud* a software pro management terminologie *QTerm*.

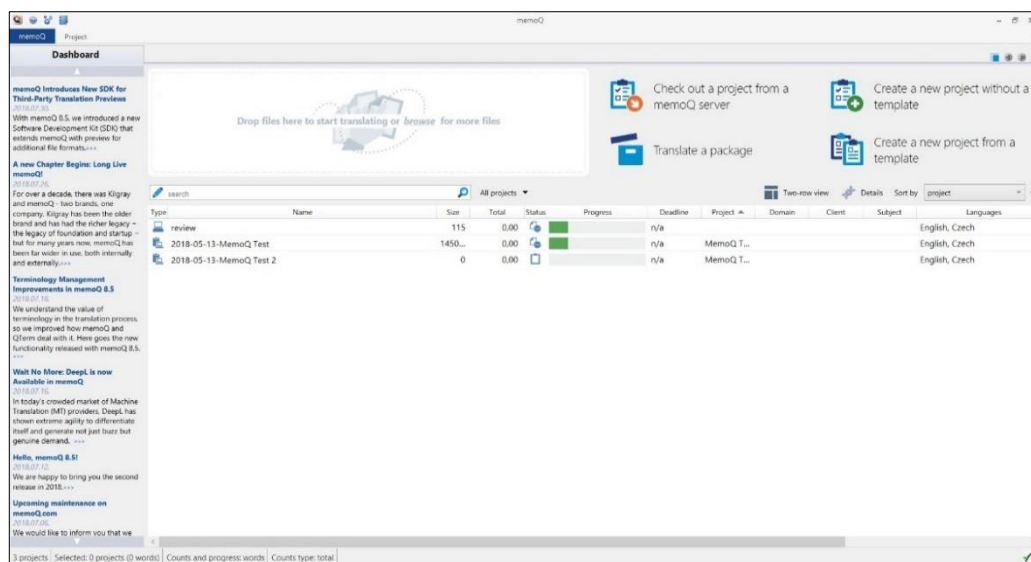
⁴ Informace o pořizovacích nákladech hodnoceného nástroje lze nalézt na stránkách MEMSOURCE. Editions & Pricing. *Memsorce* [online]. ©2011 [cit. 2018-07-07]. Dostupné z: <https://www.memsorce.com/pricing2>

⁵ Informace o hodnoceném nástroji použité v této podkapitole a software ke stažení lze nalézt na stránkách MEMOQ. *memoQ* [online]. memoQ, ©2014 [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: <https://www.memoq.com>

K experimentu byla použita nejnovější verze programu *memoQ translator pro 8.4.9* z května roku 2018. Program byl mnou zakoupen a aktualizován před konáním experimentu a nezávisle na něm. Tato verze je výrobcem označena za nejpoužívanější. Uživateli má poskytovat mimo jiné intuitivní rozhraní, možnost kombinovat databáze z různých projektů, funkce na podporu produktivity a takřka neomezenou kompatibilitu. Program je v této podobě též dostupný v podobě třicetidenní zkušební plné verze.

1. Uživatelská přívětivost

Po obdržení licence k desktopovému nástroji *memoQ translator pro* následuje instalace krok za krokem a zadání klíče. Hlavní stránka nástroje je na první pohled jednoduchá a snadno navigovatelná. V podobě čtyř hlavních tlačítek vedle boxu pro přetažení souboru a instantní překlad nabízí možnost vytvoření projektu na základě vzoru či bez něj, spojení se serverem a překlad „package“ projektů. Pod těmito funkcemi se nachází seznam již existujících projektů a vedle pak novinky ze světa memoQ. Veškerý zbytek funkcí se nachází v nastavitelném, vysunovacím pásu karet nahoře a nápověda s nastavením v horní nástrojové liště. Na pásu se též nachází položka „Soubor“, funkcí totožná se stejnojmennou položkou v programu MS Word.

Obrázek 3: Screenshot hlavní stránky nástroje *memoQ translator pro*

Proces tvorby projektů je podobný instalaci, při které má uživatel možnost specifikovat jeho parametry. Po přechodu do konkrétního projektu se mění pás karet, nepřizpůsobuje se ovšem situaci a část funkcí je na něm mnohdy nedostupná.

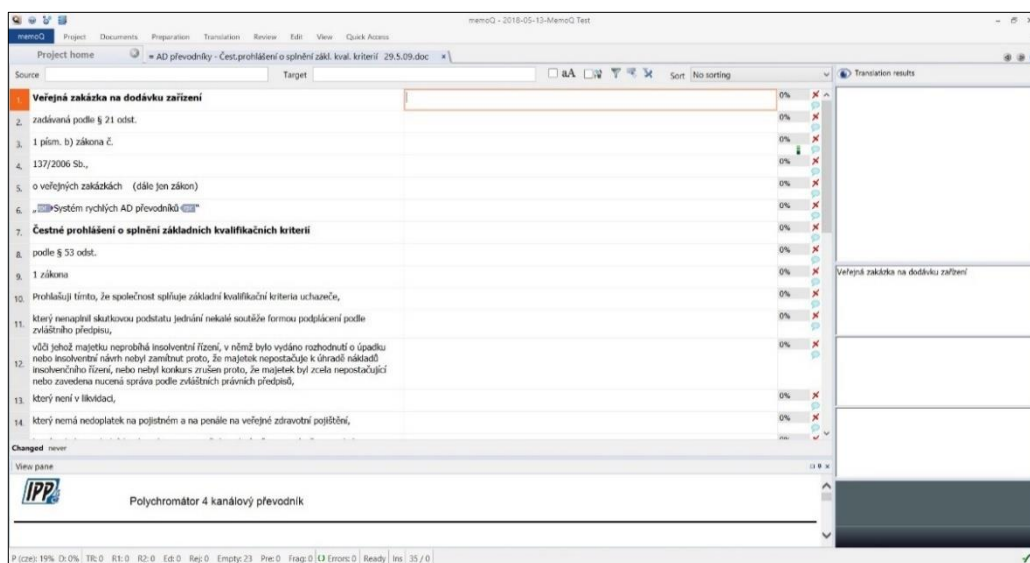
Nové položky na pásu karet umožňují práci s dokumenty, přípravu a nabízí zdánlivě redundantní sekce funkcí, které jsou permanentně zobrazeny na levé straně prostředí vedle seznamu dokumentů („Přehled“, „Překlady“, „LiveDocs“, „Překladové paměti“, „Terminologické databáze“, „Múzy“ a „Nastavení“).

Rozhraní nástroje je přizpůsobitelné skrze nastavení a úpravu pásu karet.

V případě problémů s nástrojem je skrz ikonu otazníku dostupná offline nápověda, která obsahuje i odkaz na online nápovědu s možností kontaktovat technickou podporu.

2. Nabídka funkcí

Editor překladu se otevře v záložce vedle hlavní stránky projektu a je z něj možné vracet se zpět či vedle něj otevřít další editory jiných dokumentů (pouze však z výchozího projektu). V rozhraní editoru je viditelný překlad, jeho náhled a návrhy ekvivalentů. Zbytek funkcí je pak opět přítomen v pásu karet.

Obrázek 4: Screenshot editoru nástroje memoQ translator pro

Mimo klasických možností vytvoření a importu překladové paměti nabízí memoQ translator pro funkci LiveDocs, skrze kterou je možné do nástroje importovat libovolný počet již přeložených dokumentů. Z bilingvního souboru nebo dvou paralelních verzí toho samého dokumentu memoQ translator pro následně vytvoří překladovou paměť použitelnou ve všech projektech odpovídající jazykové kombinaci. K překladové paměti, LiveDocs a standardní terminologické databázi patří též funkce „Múzy“ obsahující lokální prediktivní statistiky pro překlad.

Jak v případě překladové paměti a terminologické databáze, tak i v případě projektu je možné zvolit jeden výchozí jazyk a libovolný počet cílových.

Nástroj podporuje dodatky mnoha poskytovatelů strojového překladu. Jeho výchozím, bezplatným strojovým překladem je *AltLang*.

3. Rychlost práce

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i>			<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i>
Import	Analýza ▲	Export	Import 275
0:34	0:07 bez TM 1:19 s TM	0:25	29:05

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx</i>		
Import	Analýza ▲	Export
0:26	0:02 bez TM / 0:17 s TM	0:17

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i>		
Import	Analýza ▲	Export ▲
0:16	0:13 bez TM / 0:38 s TM	0:12

Import TM	Import TB ▲	Import XLIFF	Import XML ▲
<i>TM EN-CS.tmx</i>	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i>	<i>XLIFF – 250 stran.xliff</i>	<i>XML – 2000 stran.xml</i>
17:43	0:07	0:30	0:43

MemoQ translator pro dosáhl nejrychlejšího času v importech terminologické databáze *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx* a souboru *XML – 2000 stran.xml*, provedení analýz a exportu souboru *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx*.

V průběhu překladu není problém hromadné kopírování zdrojového textu do cílového, potvrzování segmentů či pohyb v celém dokumentu.

Je třeba brát zřetel na potvrzovací tabulku při importu překladové paměti, která se objevuje po přibližně minutě a půl a import zastaví do doby, než je potvrzena.

4. Robustnost a stabilita

Nástroj fungoval stabilně, v průběhu experimentu u něj nedošlo k žádné chybě. Jako chyba by se mohla zdát neschopnost poskytnout náhled u souborů větších než je 10 MB, toto omezení je ovšem původní vlastností programu.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

Za standardních podmínek je tato verze dostupná za poplatek 620 € na rok užívání. Po vypršení dané doby program zůstává, uživatel však přichází o technickou podporu a pravidelné aktualizace.⁶

Pokud by uživatel měl zájem o pořízení neurálního strojového překladu, je třeba počítat s náklady navíc.

5.3 SDL Trados Studio

Původem britská společnost *SDL plc* byla založena roku 1992 (společně s *Tradosem* roku 1984) a aktuálně je jedním z největších poskytovatelů a vývojářů překladových technologií. Společnost se dle svých slov zaměřuje na co největší využití překladové paměti pro urychlení a usnadnění celého překladatelského procesu, zvýšení produktivity a globalizaci.⁷

Na webových stránkách nástroje jsou aktuálně dostupné čtyři verze *SDL Trados Studio* 2019 – *SDL Trados Studio 2019 Freelance*, určené pro překladatele na volné noze, *SDL Trados Studio Freelance Plus* s extra licencí pro uživatele, kteří pracují

⁶ Informace o pořizovacích nákladech hodnoceného nástroje lze nalézt na stránkách MEMOQ. Products for individual use. *memoQ* [online]. ©2014 [cit. 2018-07-07]. Dostupné z: <https://www.memoq.com/en/version-comparison/individual-use>

⁷ Informace o hodnoceném nástroji použité v této podkapitole a software ke stažení lze nalézt na stránkách *SDL TRADOS*. *SDL Trados* [online]. *SDL Trados*, ©2016 [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: <https://www.sdltrados.com>

na dvou počítačích a *SDL Trados Studio Professional Single User a Network*, oboje určené pro potřeby společností. Dostupné jsou též dodatky zaměřené na terminologii, trénink či umožňující práci v cloudu.

K vydání výše zmíněné nejnovější verze nástroje, *Trados Studio 2019*, došlo těsně před dokončením práce a z časových důvodů nebylo možno experiment s touto verzí nástroje provést znovu. Dle informací uvedených k této verzi se dá předpokládat, že oplývá podobnými funkcemi, ale je uživatelsky přívětivější skrze zvýšené množství nápovědy a tutoriálů.⁸

K experimentu byla použita poslední verze nástroje *SDL Trados Studio 2017* s aktualizacemi z května roku 2018, tehdy dostupná na webových stránkách v podobě třicetidenní zkušební plné verze. Tato verze byla výrobcem označována za nejpoužívanější a uživateli má poskytovat jednoduchý nástroj pro překlad, organizaci terminologie a ostatní základní úkony překladatelského procesu. Verze byla kombinovatelná s výše zmíněnými dodatky.

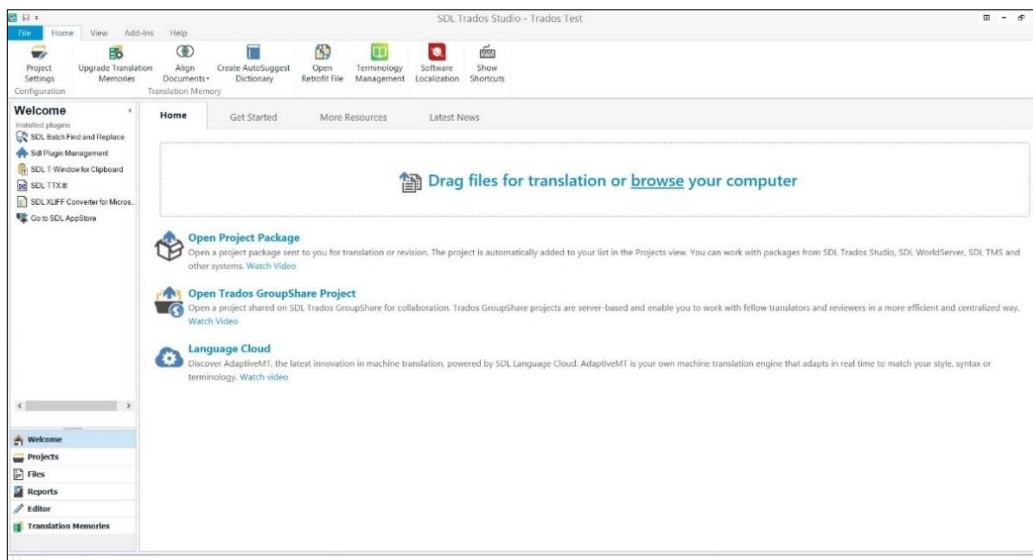
1. Uživatelská přívětivost

Po obdržení licence k offline desktopovému nástroji *SDL Trados Studio* následuje instalace krok za krokem a zadání klíče, po kterém se uživatel dostane na hlavní stránku nástroje. Ta nabízí množství funkcí v několika přizpůsobitelných sekcích rozhraní.

V hlavní, prostřední části nástroje je možný pohyb mezi výchozí obrazovkou, zaškolovací obrazovkou, obrazovkou s dalšími zdroji a obrazovkou s novinkami. V horní části nástroje se nachází výchozí položka nastavitelného, zasunovacího pásu karet s ikonami pro nastavení projektu, práci s překladovou pamětí, dokumenty a terminologií, softwarovou lokalizaci a klávesové zkratky.

Na pásu se též nachází položka „Soubor“, funkcí totožná se stejnojmennou položkou v programu MS Word. Pás je dále využitelný k nastavení nástroje, práci s dodatky či přístupu k zaškolovací dokumentaci

⁸ Informace o nové verzi SDL Trados Studia lze nalézt na stránkách SDL TRADOS. Discover what's new in SDL Trados Studio 2019. *SDL Trados* [online]. ©2016 [cit. 2018-08-14]. Dostupné z: <https://www.sdl.com/software-and-services/translation-software/sdl-trados-studio/whats-new.html>

Obrázek 5: Screenshot hlavní stránky nástroje SDL Trados Studio

Na levé straně obrazovky se nachází zasunovací vertikální okno s prostorem pro dodatky a neměnnou hlavní navigaci v nástroji („Vítejte“, „Projekty“, „Soubory“, „Analýzy“, „Editor“ a „Překladačské paměti“).

Pokud se uživatel nerozhodne přímo vložit dokument k překladu, otevřít existující projekt či navštívit jazykový cloud, má možnost kliknutím na „Projekty“ v menu přejít do stejnojmenné sekce. Po tomto přechodu se obsah výchozího pásu karet mění na funkce spojené se správou projektů.

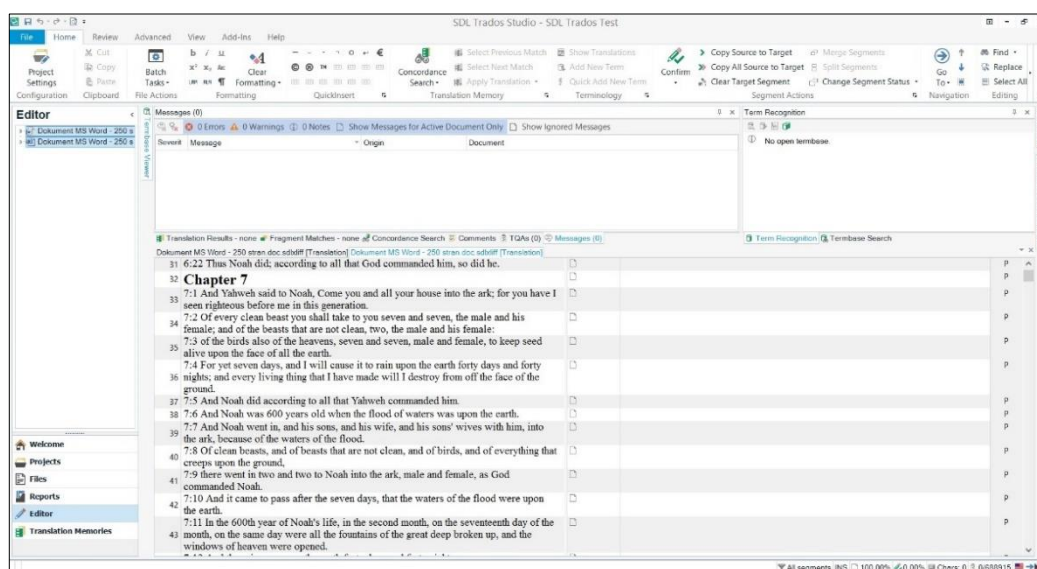
Tvorba projektu probíhá instalaci-podobou formou, která uživateli umožňuje detailně jej definovat. Po otevření projektu se společně s pásem karet mění i zbylé sekce obrazovky kromě stálého, hlavního menu, ve kterém se tímto uživatel přesune do části „Soubory“. Ta samá situace nastává v případě posunu do „Analýz“, „Editoru“ a „Překladačských pamětí“.

Rozhraní poskytuje v rámci přizpůsobitelnosti možnost zasunout pás karet a levou sekci obrazovky, což jej činí na pohled jednodušším, v průběhu práce budou ovšem uživateli střídavě chybět.

Uživatelská podpora je dostupná jak v nástroji v podobě množství tutoriálů a zaškolovací dokumentace, tak online v podobě webové stránky věnované detailního „pomocného systému“, skrze který má uživatel možnost kontaktovat i technickou podporu.

2. Nabídka funkcí

Editor překladač umožňuje otevření více překladů z odlišných projektů najednou. S jeho aktivací přibývají na vrchním pásu karet dvě další položky pro práci s překladem a v levé sekci obrazovky je možné sledovat hlavní strukturu dokumentu a volně se v ní pohybovat. Nad rozhraním překladu se nachází sekce nabízející mimo jiné shody s překladovou pamětí, komentáře a kontrolu kvality a vedle se nachází sekce věnovaná terminologické databázi.

Obrázek 6: Screenshot editoru nástroje SDL Trados Studio

Zatímco překladovou paměť je do nástroje možné importovat přímo, k importu terminologické databáze uživatel potřebuje dodatek *SDL MultiTerm*, jehož instalaci mu umožní zakoupení licence. Dalším volitelným dodatkem je *Glossary Converter* pro snadný převod existujících glosářů do formátu kompatibilního s nástrojem.

Jak v případě překladové paměti a terminologické databáze, tak i v případě projektu je možné zvolit jeden výchozí jazyk a libovolný počet cílových.

Nástroj podporuje dodatky od množství poskytovatelů strojového překladu a zároveň nabízí svůj vlastní, *SDL Language Cloud*. Základní, volně dostupná verze poskytuje klasický strojový překlad, vyšší verze potom adaptivní strojový překlad s možností zpracování informací z bývalých překladů uživatele či překladů ve specifické oblasti zájmu.

3. Rychlost práce

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i>			<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i>
Import ▲	Analýza	Export ▲	Import 275 ▼
0:19	0:16 bez TM 1:35 s TM	0:06	2:19:14

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx</i>		
Import ▲	Analýza	Export ▲
0:20	0:03 bez TM / 1:30 s TM	0:17

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i>		
Import	Analýza ▲	Export ▲
0:21	0:12 bez TM / 1:11 s TM	0:02

Import TM	Import TB	Import XLIFF	Import XML
<i>TM EN-CS.tmx</i>	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i>	<i>XLIFF – 250 stran.xliff</i>	<i>XML – 2000 stran.xml</i>
17:33	0:08	0:48	4:49

SDL Trados Studio dosáhl nejrychlejšího času v importu a exportu souboru *Dokument MS Word – 250 stran.doc*, importu souboru *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx* a provedení analýzy a exportu souboru *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx* bez překladatelské paměti. V průběhu překladu pak není problém hromadné kopírování zdrojového textu do cílového, potvrzování segmentů či pohyb v celém dokumentu.

4. Robustnost a stabilita

Nástroj fungoval stabilně, v průběhu experimentu u něj nedošlo k žádné chybě.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

Za standardních podmínek je tato verze dostupná za poplatek 695 € na rok užívání. Pokud by uživatel měl zájem o pořízení neurálního strojového překladu, je třeba počítat s náklady navíc. Vývojářem nabízený SDL Language Cloud je s dvěma či pěti nástroji pro adaptivní strojový překlad dostupný za poplatek 100 € a 350 € na rok užívání.⁹

5.4 Wordfast Pro 5

Původem francouzská společnost Wordfast byla založena roku 1999, kdy se poprvé objevila s jednoduchým překladatelským nástrojem fungujícím jako doplněk k programu MS Word. Od té doby vydala i samostatně stojící překladatelské nástroje a dle svých slov se zaměřuje na efektivitu a použitelnost svých nástrojů na mnoha platformách a řešení pro větší podniky. Společnost své nástroje prezentuje za druhé v žebříčku hojnosti užívání, některé statistiky (viz. výše) ovšem hovoří jinak.¹⁰

Na webových stránkách nástroje jsou aktuálně dostupné tři verze překladatelského nástroje *Wordfast*: verze *Wordfast Classic*, výše zmíněný dodatek MS Word založený na překladové paměti, verze *Wordfast Pro 3*, svého času první nezávislý překladatelský nástroj a verze *Wordfast Pro 5*, nejnovější nástroj společnosti založený na užívání strojového překladu a určený pro všechny účastníky překladatelského procesu od zadavatele po překladatele.

⁹ Informace o pořizovacích nákladech hodnoceného nástroje lze nalézt na stránkách SDL TRADOS. Store. *SDL Trados* [online]. ©2016 [cit. 2018-07-07]. Dostupné z: <https://www.sdltrados.com/store>

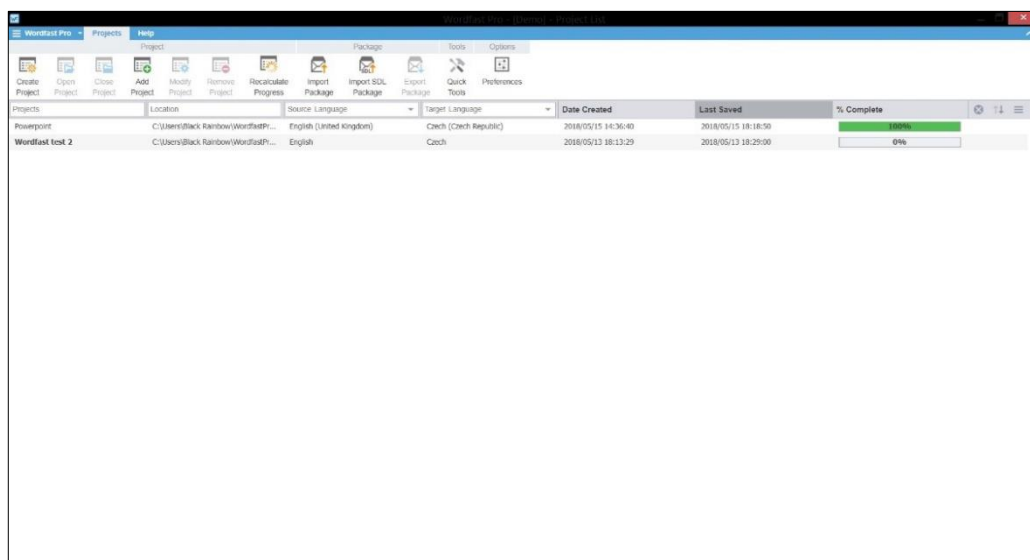
¹⁰ Informace o hodnoceném nástroji použité v této podkapitole a software ke stažení lze nalézt na stránkách WORDFAST. *Wordfast* [online]. Wordfast, ©2018 [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: <https://wordfast.com>

K těmto nástrojům je též volně dostupný dodatek *Wordfast Anywhere*, cloudový nástroj pro organizaci překladových pamětí a *Wordfast Server*, který plní podobnou funkci, ovšem sídlí na serveru a cena je u něj na vyžádání.

K experimentu byla použita nejnovější verze programu *Wordfast Pro 5.4.2* z dubna roku 2018, dostupná na webových stránkách v podobě třicetidenní zkušební plné verze. Tato verze je výrobcem označena za nejpoužívanější.

1. Uživatelská přívětivost

Instalace nástroje je velmi rychlá. Na hlavní straně se nachází seznam projektů a stabilní pás karet nabízející několik základních možností práce s projekty, import a export „packages“ a nastavení.

Obrázek 7: Screenshot hlavní stránky nástroje *Wordfast Pro 5*

Tvorba projektu probíhá v jednoduchém okně, ve kterém má uživatel možnost zvolit základní parametry jako je název projektu a jazykovou kombinaci a importovat soubory, překladatelskou paměť a terminologickou databázi.

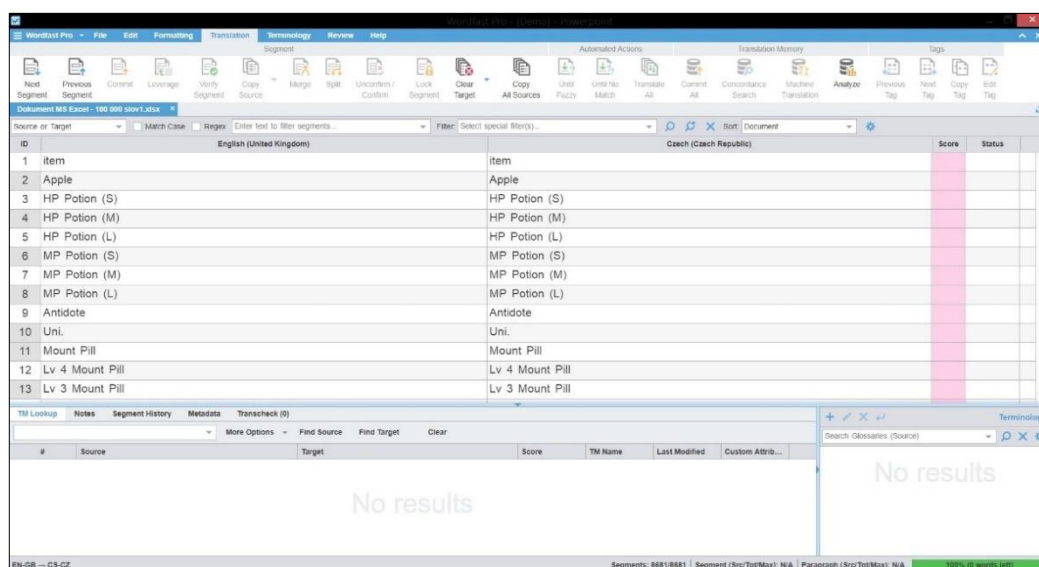
Po přesunutí do projektu přibydou na horní liště možnosti práce s překladovou pamětí, terminologií, analýzami a zdroji.

Rozhraní nástroje je přizpůsobitelné, vzhledem k jeho minimalistickému vzhledu a fungování ale neexistuje příliš mnoho oblastí, které by se přizpůsobením kromě změny barvy a velikosti textu a ikon daly výrazně změnit.

Nápověda je dostupná jakožto jedna z funkcí na vrchním pásu karet a uživatele odkáže na online příručku k nástroji. Technickou podporu je možné kontaktovat po přihlášení na webové stránce společnosti.

2. Nabídka funkcí

Projekt a editor překladu se v případě Wordfastu Pro 5 otevírá v samostatných oknech, která mohou zůstat otevřená i v případě, že se z nich uživatel rozhodne odejít a pracovat na dřívějších obrazovkách.

Obrázek 8: Screenshot editoru nástroje Wordfast Pro 5

Editor, ve kterém může být otevřeno více dokumentů najednou (ovšem pouze z jednoho projektu), je jednoduchý a oplývá základními funkcemi potřebnými pro práci s překladem, které nabízí v podobě velkých ikon na pásu karet. Mimo to poskytuje možnost filtrování segmentů na základě zvolených parametrů.

Mimo běžných projektů je Wordfast Pro 5 též kompatibilní s „package“ projekty, a to i těmi vytvořenými v SDL Trados.

Překladačová paměť a terminologická databáze je vlastní projektu a v obou případech je možné zvolit jeden výchozí jazyk a libovolný počet cílových (v případě přechodu na demo verzi po vypršení zaplacené lhůty povoluje nástroj pouze bilingvní projekty).

Nástroj podporuje dodatky od mnoha poskytovatelů strojového překladu. Jeho výchozím strojovým překladem je *Microsoft Translator*.

3. Rychlost práce

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i>			<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i>
Import	Analýza ▼	Export ▲	Import 275
0:13	4:12 bez TM 8:36 s TM	0:06	1:37 + 275 * 0:09 (= cca 43:00)

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx</i>		
Import —	Analýza —	Export —
–	–	–

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i>		
Import	Analýza	Export
0:09	4:59 bez TM / 6:37 s TM	0:07

Import TM	Import TB —	Import XLIFF ▲	Import XML
<i>TM EN-CS.tmx</i>	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i>	<i>XLIFF – 250 stran.xliff</i>	<i>XML – 2000 stran.xml</i>
26:15	(1:20)	0:26	42:27

Wordfast Pro 5 nebyl schopen importovat terminologickou databázi *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx*, jelikož akceptuje pouze textový formát a formát *.tbx*. Po převedení souboru do textového formátu trval jeho import 1:20.

Nástroj byl nejrychlejší v importu souboru *XLIFF – 250 stran.xliff* a exportu souboru *Dokument MS Word – 250 stran.doc*, u jehož analýzy byl zároveň nejpomalejší.

Import souborů *Dokument MS Word – 250 stran.doc* a *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx* proběhl v pořádku, před otevřením je ale opakovaně nutno čekat na jejich načtení. Doba se pohybuje okolo 10 sekund v závislosti na velikosti dokumentu.

258 dokumentů MS Word ze složky bylo importováno rychle, pokud by se ovšem ke každému souboru přičetla průměrná doba otvírání, doba by se prodloužila na téměř 7 hodin. V případě souborů, které nepatří do balíčku MS Office, je nástroj značně pomalý jak při jejich importu, tak při práci s nimi.

4. Robustnost a stabilita

Při pokusu o import souboru *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx* nástroj přestane bez udání důvodu odpovídat. Mimo to byl při práci stabilní.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

Za standardních podmínek je licence na tuto verzi programu dostupná na webových stránkách za poplatek 400 € na rok užívání. Po uplynutí doby je nástroj stále použitelný v demo verzi, ze které se není možno připojit na vzdálené zdroje.¹¹

Pokud by uživatel měl zájem o pořízení neurálního strojového překladu, je třeba počítat s náklady navíc.

5.5 Wordbee

Původem lucemburská společnost Wordbee byla založena roku 2009, kdy se bez předchozí existence jakožto výrobce desktopových překladatelských nástrojů objevila rovnou s překladatelským prostředím v cloudu. Dle svých slov se ve vývoji nástrojů zaměřuje na spolupráci, komunikaci s klienty a následný rychlý rozvoj funkcí pro co nejrozsáhlejší možnosti jejich užití.¹²

¹¹ Informace o pořizovacích nákladech hodnoceného nástroje lze nalézt na stránkách WORDFAST. Buy. *Wordfast* [online]. ©2018 [cit. 2018-07-07]. Dostupné z: <https://wordfast.com/buy>

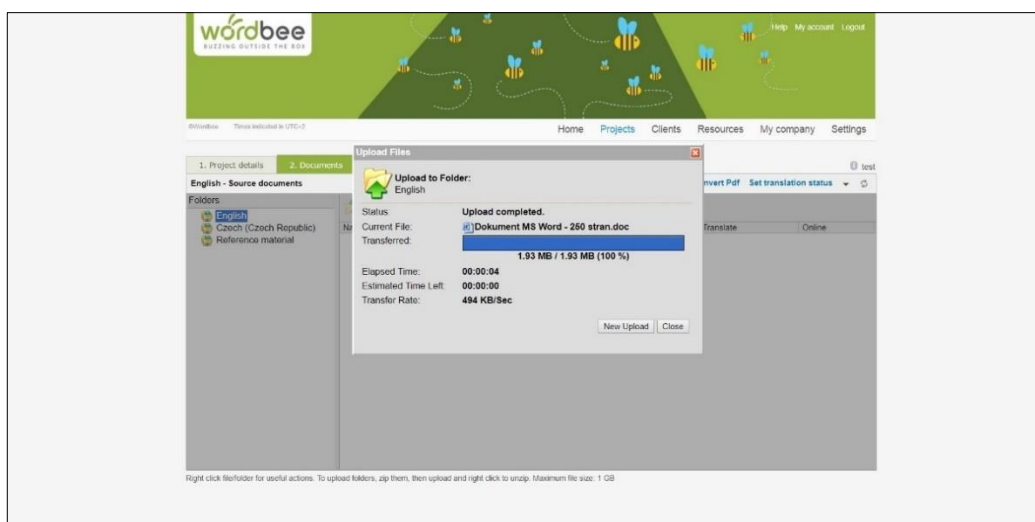
¹² Informace o hodnoceném nástroji použité v této podkapitole a software ke stažení lze nalézt na stránkách WORDBEE. *Wordbee* [online]. Wordbee, ©2017 [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: <https://www.wordbee.com>

Na webových stránkách nástroje jsou aktuálně dostupné dvě verze uživatelského účtu Wordbee určené pro překladatele na volné noze: verze *Freelance Standard Edition*, standardní cloudový překladatelský nástroj a verze *Freelance Entrepreneur Edition* oplývající navíc možností finančního a podnikového managementu. Další verze (*Wordbee Enterprise* pro poskytovatele jazykových služeb a společnosti a *Wordbee Premium Pack* pro menší a střední podniky) jsou dostupné pouze jako zkušební verze či na vyžádání.

K experimentu byla použita nejnovější verze programu *Wordbee Freelance Standard Edition* z května roku 2018, dostupná na webových stránkách v podobě patnáctidenní zkušební plné verze.

1. Uživatelská přívětivost

Nástroj Wordbee je vybaven prostředím, jehož vzhled působí ostře a zastarale. Na nastavitelné výchozí stránce má uživatel možnost zvolit mezi přehledem projektů, klientů, zdrojů, své společnosti a nastavením. Tvorbu projektu a import souborů provází místy matoucí úkony, jako je například nutnost označit soubor k překladu online, který se skrývá pod kliknutím pravého tlačítka myši.

Obrázek 9: Screenshot nástroje Wordbee

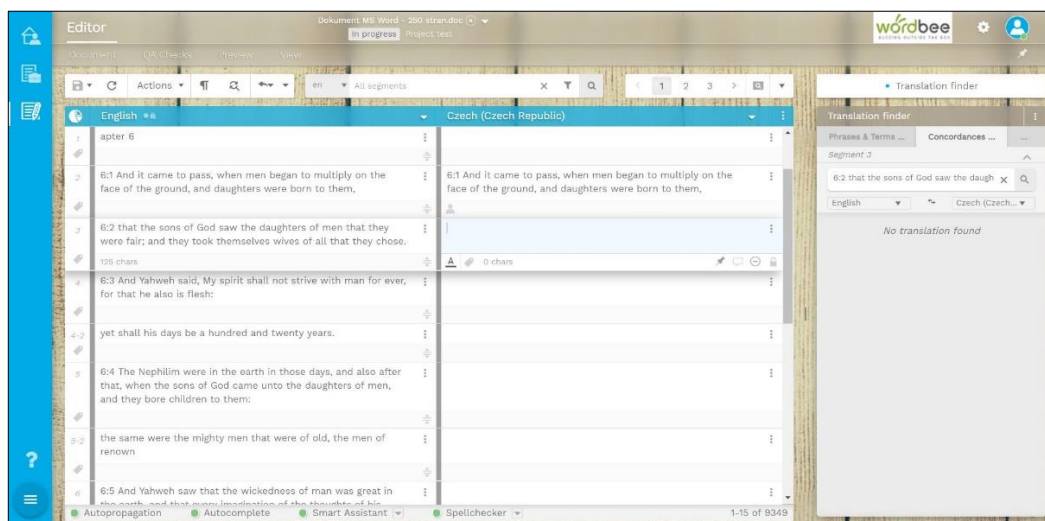
Wordbee věnuje též velkou část své funkcionality obchodnímu managementu překladů a klientů, tyto funkce ovšem není možné od překladu oddělit. Musí jim tak být věnována pozornost v průběhu tvorby projektu a někdy je nutné je „obcházet“ jejich falešným vyplněním.

Nápověda a technická podpora jsou uživateli dostupné na vrchním okraji stránky.

2. Nabídka funkcí

Editor, který se otevírá v nové záložce, rozdělí segmenty překladu na neomezeně mnoho stránek, z čehož na jedné jich nabízí k náhledu patnáct až dvacet, pravděpodobně v závislosti na délce dokumentu. I když nad polem překladu nabízí možnost hledání v textu, u delších dokumentů se snaha dostat se ze začátku dokumentu na konec rovná dlouhému přepínání.

K překladu editor nabízí automatické, zapínatelné funkce automatického vyplnění cílového segmentu, kontroly pravopisu a kontrolu interpunkce a dalších detailů v textu „Smart Assistant“. Většina ostatních funkcí se nachází pohromadě ve vysunovacím seznamu s výjimkou kontroly kvality a náhledu, které se vyskytují samostatně.

Obrázek 10: Screenshot editoru nástroje Wordbee

Překladová paměť a terminologická databáze mohou existovat samostatně a v jak jejich případě, tak i v případě projektu je možné zvolit jeden výchozí jazyk a libovolný počet cílových.

Mimo překlad zahrnují funkce Wordbee i celý zbytek managementu překladatelského procesu. Z hlavní stránky nástroje tak může uživatel pracovat nejen s překladovou pamětí a terminologickou databází, ale také se sekcemi managementu projektů, klientů, poskytovatelů či dostupných zaměstnání.

Nástroj podporuje dodatky od mnoha poskytovatelů strojového překladu, sám jako svoji výchozí formu strojového překladu nabízí vlastní „pseudo-překlad“.

3. Rychlost práce

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i>			<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i>
Import	Analýza —	Export	Import 275
0:10 + 0:25	1:15 bez TM	0:17	8:10 + 275* 0:07 (= cca 30:00)

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx</i>		
Import —	Analýza —	Export —
–	–	–

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i>		
Import	Analýza	Export
0:04 + 0:20	1:25 bez TM	0:07

Import TM —	Import TB —	Import XLIFF	Import XML
<i>TM EN-CS.tmx</i>	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i>	▼ <i>XLIFF – 250 stran.xliff</i>	<i>XML – 2000 stran.xml</i>
–	–	0:51 + 8:19	0:41 + 0:09

Horní hranice velikosti souborů je u Wordbee 250 MB, což eliminovalo import překladové paměti *TM EN-CS.tmx*. Z toho důvodu nebylo možno provést analýzu souborů.

Nástroj byl nejpomalejší v importu složky *275 dokumentů MS Word* a souboru *XLIFF – 250 stran.xliff*.

Nástroj vyžadoval dokumenty před otevřením „poskytnout k online překladu“, což trvalo okolo deseti sekund. Při importu více souborů je možné označit pouze 99 souborů najednou, což u složky zapříčinilo nutnost opakovaného označování.

4. Robustnost a stabilita

Wordbee nebyl bez udání důvodu schopen importovat terminologickou databázi *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx* a soubor *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx*. Opakovaně selhaly i první pokusy o import souboru *Dokument MS Word – 250 stran.doc*. Nástroj často doporučuje využití funkce „drag and drop“, ani ta ale nezaručuje úspěch.

V průběhu překladu též často selhávají základní úkony jako kopírování zdroje do cíle. Často je úkon označen za neprovedený, zatímco provedený je a naopak.

Nástroj je značně nestabilní.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

Za standardních podmínek je licence na tuto verzi programu dostupná na webových stránkách za poplatek 250 € na rok užívání.¹³

Pokud by uživatel měl zájem o pořízení neurálního strojového překladu, je třeba počítat s náklady navíc.

5.6 MateCat

Původem italská společnost MateCat byla založena roku 2016 a dle svých slov se mimo poskytování překladové technologie pro podniky též zaměřuje na inovativní vývoj nástrojů a poskytování služeb podnikům se specifickými požadavky.

¹³ Informace o pořizovacích nákladech hodnoceného nástroje lze nalézt na stránkách WORDBEE. Pricing. *Wordbee* [online]. ©2017 [cit. 2018-07-07]. Dostupné z: <https://www.wordbee.com/pricing/>

V rámci svého překladatelského nástroje se soustřeďuje primárně na post-editing dat získaných z volně dostupných i soukromých překladových pamětí.¹⁴

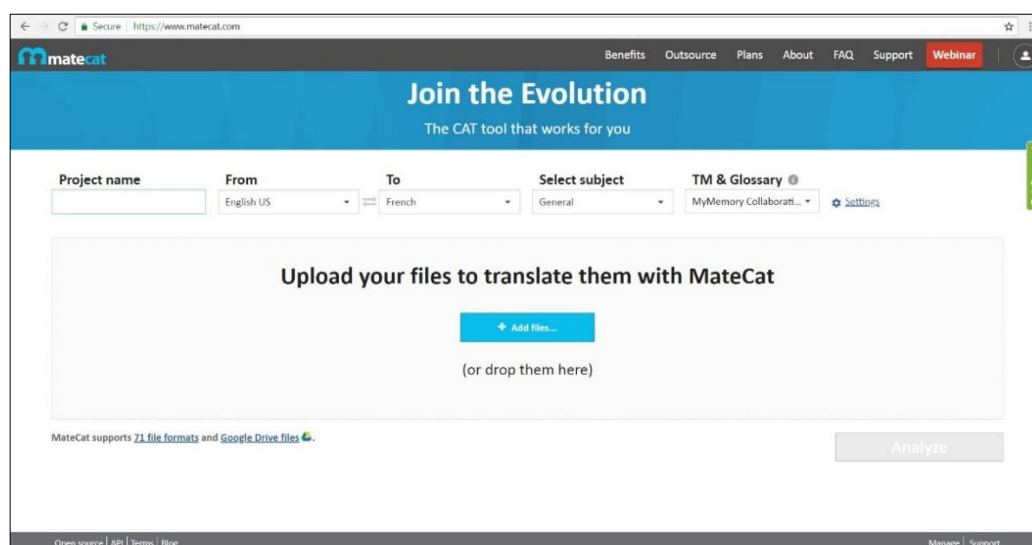
Webová stránka společnosti funguje zároveň jako překladatelský nástroj stejného jména nabízející uživateli též outsourcing projektů.

MateCat je volně dostupný otevřený software bez potřeby vlastnictví licence k užívání a jako takový byl i testován.

1. Uživatelská přívětivost

MateCat je možno kdykoliv použít k jednorázovému překladu. V případě, že se uživatel přeje ke svým projektům vracet, poskytuje nástroj možnost registrace.

Na hlavní stránce webu se nachází rozhraní pro vytvoření projektu, volbu názvu, importu souborů a volbu jazyka, oblasti překladu a překladové paměti. Nad rozhraním je vidět výzva k účasti na vývoji MateCat a pás s odkazy na informace o nástroji, plány společnosti, často kladené dotazy, nápovědu a webinář.

Obrázek 11: Screenshot hlavní stránky nástroje MateCat

¹⁴ Informace o hodnoceném nástroji použité v této podkapitole a nástroj samotný lze nalézt na stránkách MATECAT. *MateCat* [online]. MateCat, ©2014 [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: <https://www.matecat.com>

Po vyplnění základních parametrů projektu, importu souborů a analýze je uživatel přesměrován přímo do projektu samotného. Nástroj za pomoci své překladové paměti vypočítá potenciální procentuální ušetření počtu slov v konkrétním projektu a uživateli nabídne výběr mezi prací na překladu a jeho outsourcingem.

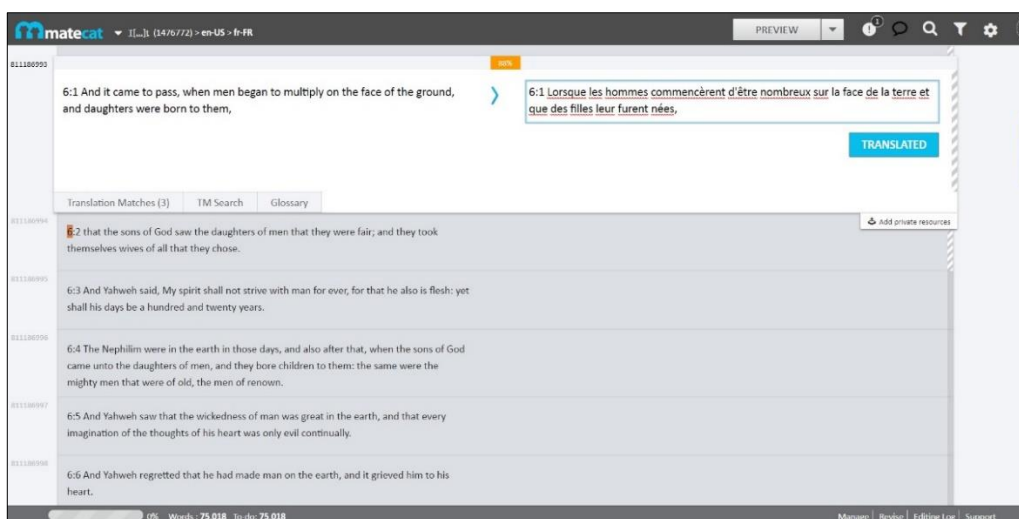
V pravém dolním rohu se nachází odkaz na jednoduchý přehled projektů uživatele a online nápovědu. Nástroj je schopen importovat pouze soubory do velikosti 200 MB a v případě, že si uživatel přeje importovat soubor větší, nabízí možnost kontaktovat technickou podporu, která soubory importuje místo něj a je v pracovní dny dostupná k online chatu.

2. Nabídka funkcí

Po nutné analýze provázející otevření projektu nabídne nástroj vstup do editoru a možnost outsourcingu překladu dle kritérií vypočítaných nástrojem.

Segmenty zdrojového a cílového jazyka jsou v editoru seřazeny pod sebou a překlad není možné začít od poloviny dokumentu či od konce, jelikož segmenty na stránce nabíhají postupně při pohybu po stránce dolů či nahoru bez možnosti vrátit se plynule na výchozí místo.

Editor nabízí hromadné zkopírování zdroje do cíle po trojnásobném provedení totožného úkonu, každý segment je ale nutné po překladu potvrdit individuálně.

Obrázek 12: Screenshot editoru nástroje MateCat

Projekt v MateCat není možné vytvořit bez překladové paměti. Při pokusu o vytvoření takového projektu automaticky aktivuje sdílenou překladovou paměť *MyMemoryCollaboration*. Pokud si ji uživatel nepřeje použít, musí si vytvořit paměť vlastní. Zmíněná výchozí překladová paměť je formována ze všech (tedy i cizích) souborů již přeložených nástrojem MateCat. Po importu se do ní zapisují i soubory uživatele.

Při tvorbě projektu, překladové paměti a terminologické databáze je možné zvolit jeden výchozí jazyk a libovolný počet cílových, jejich databáze je ovšem omezená. V nástroji je volitelných osm variací angličtiny a pokud se s nimi soubor (v tomto případě terminologická databáze *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx*) neshoduje, není možné jej importovat.

V sekci přehledu projektů má uživatel možnost vytvořit tým překladatelů zadáním e-mailových adres.

Nástroj podporuje dodatky od mnoha poskytovatelů strojového překladu, sám jako svoji výchozí formu strojového překladu nabízí vlastní strojový překlad „*MyMemory*“, který je kombinací překladačů společností Google a Microsoft.

3. Rychlost práce

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i>			<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i>
Import	Analýza	Export	Import 275 —
0:56	–	1:32	–

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx</i>		
Import	Analýza	Export —
1:55	–	–

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i>		
Import ▲	Analýza	Export —
0:07	–	–

Import TM —	Import TB —	Import XLIFF	Import XML
<i>TM EN-CS.tmx</i>	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i>	<i>XLIFF – 250 stran.xliff</i>	<i>XML – 2000 stran.xml</i>
–	–	0:24	6:35

Horní hranice velikosti souborů je u MateCat 200 MB, což eliminovalo import překladové paměti *TM EN-CS.tmx*. Z toho důvodu nebylo možno provést analýzu souborů.

Nástroj ve výběru jazyků též nenabízí běžný formát pro britskou angličtinu, proto nebyla importována terminologická databáze *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx*.

Import 275 souborů nebyl dokončen, jelikož nástroj byl schopen akceptovat pouze 198 (za dobu 6:59).

Export souborů *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx* a *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx* nemohl být proveden kvůli neschopnosti nástroje hromadně potvrdit přeložené segmenty a fyzické a časové neproveditelnosti tohoto úkonu manuálně.

Nástroj byl nejrychlejší v importu souboru *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx*.

4. Robustnost a stabilita

Limit pro počet nahraných dokumentů je stanoven na 150, v praxi ovšem nástroj importoval pouze 73 s nepravdivou chybovou hláškou informující o otevření nástroje ve více prohlížečích.

Mimo to pracoval stabilně a bez problémů v rámci svých možností.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

MateCat je volně dostupný otevřený software.

5.7 Smartcat

Původem ruská společnost Smartcat byla založena roku 2016 oddělením se od svého původního vývojáře ABBYY a nyní se dle svých slov zaměřuje pouze na vývoj své překladatelské webové aplikace a její směřování do rukou podniků a volnému trhu skrze široké možnosti outsourcingu.¹⁵

Webová stránka společnosti funguje zároveň jako překladatelský nástroj stejného jména a nabízí uživateli též outsourcing projektů.

Smartcat je volně dostupný otevřený software bez potřeby vlastnictví licence k užívání. Poskytovatel nenabízí odlišné verze svého nástroje, je ale možné založit si tři různé typy účtů s různými typy omezení: účet *Freelancer*, určený pro překladatele na volné noze s omezenou možností práce a spolupráce na projektech, účet *Translation Company*, určený pro poskytovatele jazykových služeb a podnikatele v oblasti překladu se všemi vlastnostmi výše zmíněného účtu a širší možnosti práce na projektech včetně najímání překladatelů a účet *End Customer*, určený pro společnosti jako takové, se všemi vlastnostmi účtu předchozího, ale bez možnosti realizovat se jako pracovník na seznamu překladatelů a poskytovatelů jazykových služeb, který Smartcat poskytuje.

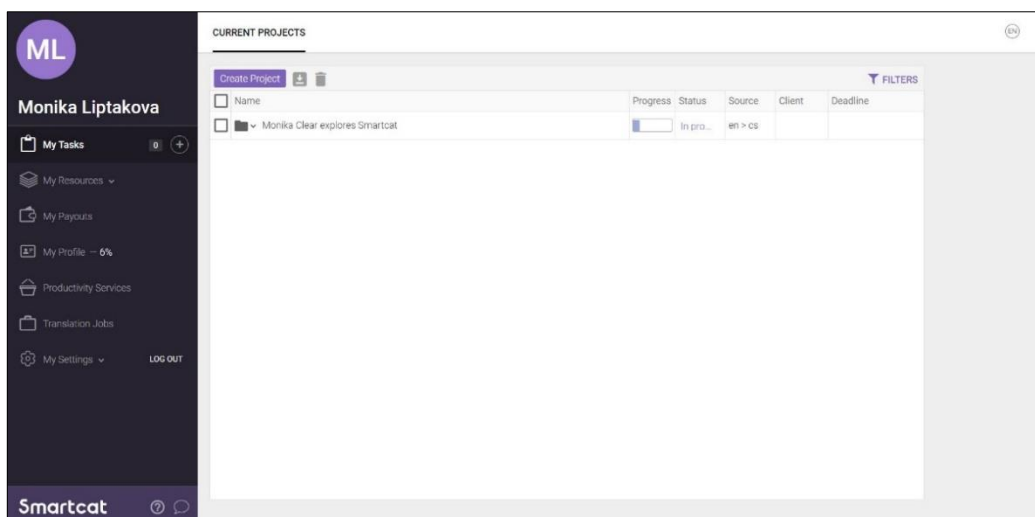
Nástroj Smartcat byl testován skrze účet *Freelancer*.

1. Uživatelská přívětivost

Po krátké registraci přesměruje Smartcat uživatele do sekce „Můj profil“, ve které má možnost vyplnit údaje jako je vzdělání, pracovní zkušenosti, portfolio a kontakty.

Na tuto i ostatní sekce („Mé úkoly“, „Mé zdroje“, „Mé platby“, „Služby pro zvýšení produktivity“, „Nabídka práce“ a „Nastavení“) odkazuje stále přítomné hlavní menu na levé straně rozhraní.

¹⁵ Informace o hodnoceném nástroji použité v této podkapitole a nástroj samotný lze nalézt na stránkách SMARTCAT. *Smartcat* [online]. Smartcat, ©2018 [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: <https://www.smartcat.ai>

Obrázek 13: Screenshot hlavní stránky nástroje Smartcat

Nový projekt je možné vytvořit kliknutím na zkratkové tlačítko **+** vedle položky v menu „Mé úkoly“ či přímo v příslušné sekci nad seznamem projektů. V daném seznamu je též možno rozbalit strukturu všech existujících projektů a otevřít soubory, které obsahují.

Tvorba projektu zahrnuje dva kroky: import souborů a překladové paměti a nastavení jména, jazykové kombinace a termínu odevzdání projektu.

Po vytvoření nabízí stránka projektu základní přehled a horní pás funkcí zahrnující „Statistiky“ (analýzy), „Zdroje“ (překladové paměti, strojový překlad a terminologickou databázi) a „Předběžný překlad“ (automatický překlad souboru pomocí překladové paměti, strojového překladu či kopírování číselných údajů ze zdroje).

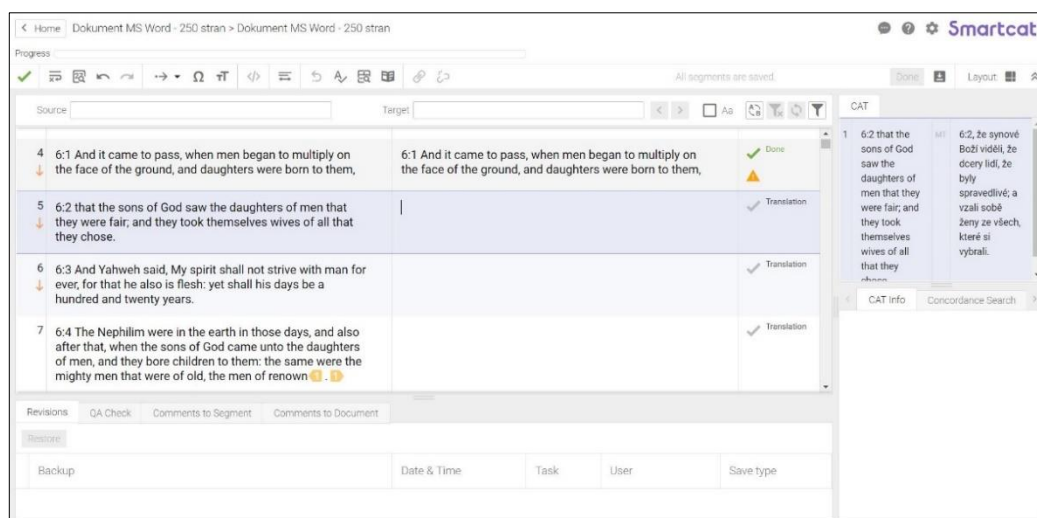
Rozhraní není přizpůsobitelné.

Odkaz na online nápovědu zahrnující možnost kontaktovat technickou podporu se nachází v levém dolním rohu obrazovky.

2. Nabídka funkcí

Editor překladu se otevírá v novém okně prohlížeče. Rozhraní nabízí tři druhy dále nastavitelného uspořádání sekcí a jeho původní jednoduchost lze umocnit skrytým horní nástrojové lišty obsahující funkce práce s textem a segmenty.

Ve výchozí podobě se v hlavní části stránky nachází překlad, pod ním kontrola a komentáře a v pravé části obrazovky pak návrhy překladové paměti a strojového překladu. Funkce editoru jsou omezeny na základní.

Obrázek 14: Screenshot editoru nástroje Smartcat

Nástrojová lišta v editoru nabízí též přesměrování na online chat se zadavatelem projektu, který je dostupný i z hlavního menu.

Kontakt se zadavatelem zprostředkovává nástroj zařazením profilu uživatele do vyhledávání. Nabízí též možnost nastavení platebních údajů a sledování plateb.

Jazykové možnosti při tvorbě projektu, překladových pamětí a terminologických databází jsou omezené (angličtina kupříkladu nabízí pouze tři verze).

Nástroj podporuje dodatky od několika poskytovatelů strojového překladu. Sám nabízí strojový překlad společností *Microsoft Translator* a *Yandex* bez poplatku pod podmínkou, že bude výsledný, upravený překlad uživatele odeslán vývojáři za účelem zlepšení systému.

3. Rychlost práce

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i>		<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i>	
Import	Analýza	Export	Import 275 —
0:27	2:44 bez TM 7:37 s TM	0:12	—

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx</i>		
Import	Analýza ▼	Export ▼
1:51 (+ 0:23 načtení)	0:58 bez TM / 5:50 s TM	0:31

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i>		
Import	Analýza	Export
0:28	2:56 bez TM / 12:56 s TM	0:04

Import TM ▼	Import TB —	Import XLIFF	Import XML ▼
<i>TM EN-CS.tmx</i>	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i>	<i>XLIFF – 250 stran.xliff</i>	<i>XML – 2000 stran.xml</i>
1:34:37	–	1:29	42:30

Nástroj Smartcat byl nejpomalejší v importu překladové paměti *TM EN-CS.tmx*, souboru *XML – 2000 stran.xml* a analýze a exportu souboru *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx*.

Načtení celého dokumentu v editoru, práce v nástroji a průběh funkcí jako kopírování zdrojového textu do cílového a potvrzení segmentů probíhaly v pořádku.

4. Robustnost a stabilita

Nástroj občas ztrácí spojení a uživateli nabízí označení offline segmentů a ukládání dat na jeho zařízení pro pozdější synchronizaci.

Při importu složky *275 dokumentů MS Word* došlo dvakrát k pádu serveru a k importu terminologické databáze *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx* bez udání důvodu nedošlo.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

Smartcat je volně dostupný otevřený software.

5.8 XTM Cloud

Původem britská společnost XTM International byla založena roku 2002 a byla jedním z prvních vývojářů zabývajících se cloudovým rozhraním překladatelského nástroje. Dle svých slov se zaměřuje zejména na společnosti a management celého překladatelského a lokalizačního procesu.¹⁶

Webová stránka společnosti funguje zároveň jako překladatelský nástroj stejného jména a nabízí volbu ze tří uživatelských účtů s rozdílnými funkcemi: účet *XTM Cloud Freelancer* pro překladatele na volné noze, účet *XTM Cloud Group* pro skupinu 2-4 uživatelů a *XTM Cloud Enterprise* pro pět a více uživatelů. Na výběr je též ze tří možností cloudu – veřejný, soukromý a lokální.

Ke kvalitativní části experimentu byl použit účet *XTM Cloud Freelancer* z května roku 2018, jehož zkušební verze je dostupná na webových stránkách v podobě třicetidenní zkušební plné verze.

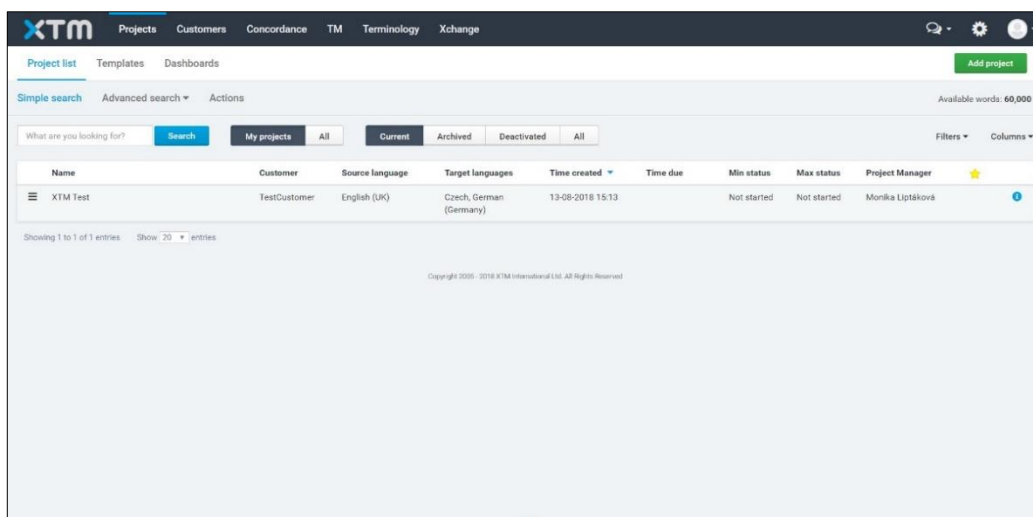
Ke kvantitativní části experimentu byl použit účet *XTM Cloud Enterprise*, jelikož zkušební verze účtu *Freelancer* obsahovala limit 60 000 slov, který neumožňoval importovat všechny potřebné soubory. Zkušební verze tohoto účtu je dostupná na webových stránkách za stejných podmínek.

1. Uživatelská přívětivost

Registrace uživatelského účtu je rozdělena do dvou částí (vyplnění údajů a „autorizace zařízení“ kliknutím na tlačítko v prohlížeči) a je mírně pomalejší, jelikož je třeba po splnění každé části čekat na zaslání e-mailu.

Hlavní rozhraní nástroje spočívá v širokém prostoru pro práci a dvou hlavních nástrojových pásech v horní části obrazovky. První uživatelé nabízí pohyb mezi sekcemi „Projekty“, „Zákazníci“, „Shody“, „TM“, „Terminologie“ a „Xchange“ a druhý pak pohyb mezi podkategoriemi daných sekcí.

¹⁶ Informace o hodnoceném nástroji použité v této podkapitole a software ke stažení lze nalézt na stránkách XTM INTERNATIONAL. *XTM International* [online]. XTM International, ©2018 [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: <https://xtm.cloud>

Obrázek 15: Screenshot hlavní stránky nástroje XTM Cloud

Projektová sekce navíc obsahuje další dva nástrojové pásy pro hledání v projektech a jejich organizaci. Tlačítko na vytvoření nového projektu se nachází na pravé horní straně obrazovky a přesměruje uživatele na stránku s parametry, kde má možnost vyplnit základní informace, jazykovou kombinaci, zvolit druh pracovního procesu a nastavit užívání překladatelské paměti a terminologie.

Pohyb v projektu po jeho otevření je umožněn skrze stálé menu na levé straně obrazovky nabízející informace o projektu, statistiky, kontrolu pracovního postupu, správu souborů, finanční odhady a kontrolu kvality.

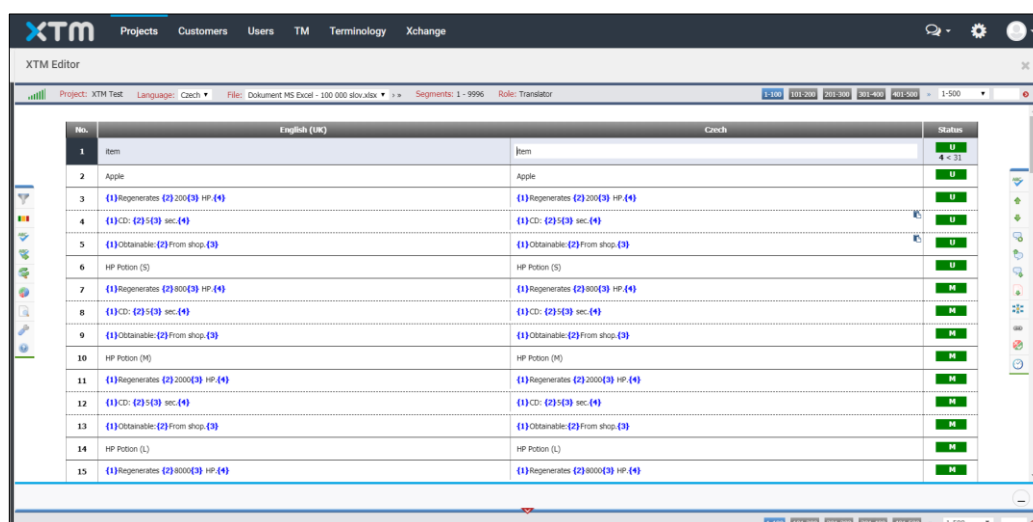
Během importu nového souboru zmizí přístup ke všem ostatním souborům do doby, než je import dokončen. V průběhu importu souboru nástroj automaticky provádí jeho analýzu. Veškerá práce se souborem pak probíhá skrze několik tlačítek vedle jeho názvu v různých kategoriích, až na otevření editoru, kvůli kterému musí uživatel přejít do správy souboru v sekci pracovního postupu.

Rozhraní nástroje není přizpůsobitelné.

Nápověda je dostupná po kliknutí na ozubené kolečko nastavení v pravém horním rohu obrazovky a nabízí mimo jiné odkazy na manuály ve formátu PDF, často kladené dotazy a kontakt na technickou podporu.

2. Nabídka funkcí

Editor se otevírá ve stejném okně a obsahuje překladatelské rozhraní se segmenty, horní lištu s informacemi o souboru a dvě menší, vertikální lišty se základními funkcemi po obou stranách obrazovky. Segmenty jsou rozděleny na stránky, z čehož na jedné se k náhledu nachází 100. Kopírování zdrojového textu do cílového provádí nástroj automaticky a nabízí možnost hromadného potvrzení segmentů na všech stránkách.

Obrázek 16: Screenshot editoru nástroje XTM Cloud

Při tvorbě projektu, překladové paměti a terminologické databáze je možné zvolit jeden výchozí jazyk a libovolný počet cílových.

Nástroj podporuje dodatky od mnoha poskytovatelů strojového překladu a nemá vlastní výchozí formu.

Dalšími specifickými funkcemi nástroje jsou chat s ostatními účastníky překladatelského procesu, ukládání a organizace klientů a funkce Xchange, která spočívá v adresáři pro překladatele na volné noze a společnosti, který mohou uživatelé využít k vyhledávání vhodných zakázek či překladatelů pro svůj projekt.

3. Rychlost práce

MS Word			
<i>Dokument MS Word – 250 stran.doc</i>			<i>275 dokumentů MS Word (složka)</i>
Import ▼	Analýza —	Export	Import 275 —
2:10	–	0:20	–

MS PowerPoint		
<i>Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx</i>		
Import	Analýza —	Export
2:06	–	0:28

MS Excel		
<i>Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx</i>		
Import ▼	Analýza —	Export ▼
1:47	–	0:41

Import TM	Import TB	Import XLIFF	Import XML
<i>TM EN-CS.tmx</i> —	<i>Term Base – 35 000 jednotek.xlsx</i>	<i>XLIFF – 250 stran.xliff</i>	<i>XML – 2000 stran.xml</i>
–	0:08	1:30	26:56

V průběhu importu souboru nástroj automaticky provádí jeho analýzu, která je po jeho dokončení následně ihned dostupná. Vzhledem k neoddělitelnosti časových údajů a absenci překladové paměti nebyla tato část experimentu provedena.

K importu složky *275 dokumentů MS Word* nedošlo z důvodů neschopnosti nástroje importovat více souborů najednou a nevyhnutelné ztrátě objektivního výsledku při případném provedení úkonu manuálně.

XTM Cloud byl nejpomalejší v importu souboru *Dokument MS Word – 250 stran.doc* a exportu souboru *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx*.

Práce v nástroji probíhala rychle a bezproblémově.

4. Robustnost a stabilita

Nástroj bez udání důvodu opakovaně nebyl schopen importovat překladovou paměť *TM EN-CS.tmx*.

5. Pořizovací náklady a dostupnost

Za standardních podmínek je licence na tuto verzi programu dostupná na webových stránkách za nastavitelný poplatek pohybující se mezi 110 € a 360 €¹⁷ na rok užívání v závislosti na plánované kapacitě počtu slov, kterou bude uživatel měsíčně potřebovat (10 000 – neomezeně).¹⁸

Pokud by uživatel měl zájem o pořízení základního strojového překladu či neurálního strojového překladu, je třeba počítat s náklady navíc.

¹⁷ Čísla byla zaokrouhlena.

¹⁸ Informace o pořizovacích nákladech hodnoceného nástroje lze nalézt na stránkách XTM INTERNATIONAL. Pricing. *XTM International* [online]. ©2018 [cit. 2018-07-07]. Dostupné z: <https://xtm.cloud/pricing>

6 Srovnání

V této části poskytnu shrnutí a porovnání výsledků nástrojů v hodnocení jednotlivých atributů.

6.1 Uživatelská přívětivost

Odhadovanou dobu osvojení si nástroje jsem hodnotila v rozsahu krátká – střední – dlouhá. Instinktivní, přímočaré nástroje obdržely hodnocení „krátká“, nástroje, ve kterých je komplikovanější najít cestu hodnocení „střední“ a nástroje, ve kterých je snadné se ztratit hodnocení „dlouhá“.

Náročnost dlouhodobého používání jsem hodnotila v rozsahu nízká – střední - vysoká, kdy dlouhodobě snadno navigovatelné nástroje obdržely hodnocení „nízká“, nástroje, u kterých předpokládám občasné pochybení i po delší době hodnocení „střední“ a složité nástroje s množstvím funkcí hodnocení „vysoká“.

	Odhadovaná doba osvojení	Náročnost používání
Memsource Cloud	Krátká	Nízká
memoQ translator pro	Střední	Střední
SDL Trados Studio	Dlouhá	Vysoká
Wordfast Pro 5	Krátká	Nízká
Wordbee	Krátká	Střední
MateCat	Krátká	Nízká
Smartcat	Krátká	Nízká
XTM Cloud	Střední	Nízká

Memsource Cloud

Silnou stránkou Memsource Cloud je minimalismus a jednoduchost. Díky všudypřítomnému menu je pohyb v nástroji je instinktivní a není se v něm kam ztratit. Náповěda i technická podpora jsou uživateli snadno viditelné a dostupné.

memoQ translator pro

Nástroj memoQ translator pro oplývá množstvím funkcí, přesto je jeho rozhraní přehledné a na mechaniku pohybu v něm si lze snadno zvyknout. Mírně matoucí efekt může mít častá nedostupnost funkcí na pásu karet. Nápověda je uživateli snadno dostupná, kontakt na technickou podporu dohledatelný.

SDL Trados Studio

Organizace nástroje je sice logická a sekce jsou navzájem propojeny hlavním menu v levé dolní části obrazovky, množství a složitost některých sekcí a funkcí mohou ale být matoucí jak pro začínající, tak pro pokročilé uživatele. Nápověda je možná právě proto uživateli dostupná v podobě množství manuálů a video-tutoriálů na hlavní straně.

Wordfast Pro 5

Rozhraní nástroje Wordfast je i díky malému množství nabízených funkcí jednoduché a přímočaré a práce v nástroji je tak již od začátku snadno pochopitelná a instinktivní. Nápověda je uživateli dostupná, technická podpora dohledatelná.

Wordbee

Účet pro překladatele na volné noze má na Wordbee nevzhledný, zastaralý vzhled, který je v dnešní době již neaktuální a neusnadňuje práci. Časté přepínání oken ji pak komplikuje. Nápověda i technická podpora jsou uživateli viditelně dostupné.

MateCat

Osvojení a užívání MateCat je velice snadné díky nevelkému množství funkcí nástroje a možností práce s projekty. Nápověda je uživateli nabízena v podobě manuálů a online chatu s technickou podporou.

Smartcat

Rozhraní Smartcat je minimalistické a přehledné až na systém rozbalování položek v seznamu projektů, který může být při jeho použití matoucí. Nápověda i technická podpora jsou uživateli snadno viditelné a dostupné.

XTM Cloud

Rozhraní nástroje XTM Cloud se může na první pohled zdát matoucí kvůli množství nástrojových pásů a nemožnosti vrátit se na výchozí stránku kliknutím na název nástroje. Z toho důvodu může být obtížnější se v něm ze začátku orientovat, nemá však dostatek funkcí na to, aby v něm byla práce po kratším osvojení obtížná. Nápověda i technická podpora jsou uživateli snadno viditelné a dostupné.

6.2 Nabídka funkcí

Funkce překladatelských nástrojů byly detailně rozebrány v předchozí kapitole, níže proto následuje krátké shrnutí.

Memsource Cloud

Překladatelský nástroj Memsource Cloud nabízí funkce spojené s projektovým managementem a překladem dokumentů dostačující pro odvedení kvalitní práce na profesionální úrovni. Společně s nimi nabízí možnost pořízení desktopového dodatku *Memsource Desktop Editor* pro offline překlad.

memoQ translator pro

Překladatelský nástroj memoQ translator pro nabízí funkce spojené s projektovým managementem a překladem dokumentů dostačující pro odvedení kvalitní práce na profesionální úrovni. Společně s nimi nabízí vlastní funkce „Live Docs“ a „Múzy“.

SDL Trados Studio

Překladatelský nástroj SDL Trados Studio nabízí vyčerpávající množství běžných i vlastních funkcí, které se může zdát až zahlcující. Navzdory tomu po uživateli vyžaduje externí pořízení dodatku ke zpracování terminologie, což v případě překladatelského nástroje považují za základní funkci, kterou by nástroj měl již obsahovat.

O kvalitě funkcí polemizovat nelze, jelikož je nástroj velmi technologicky pokročilý, stále však platí pravidlo, že méně je někdy více.

Wordfast Pro 5

Překladač Wordfast Pro 5 nabízí základní funkce spojené s organizací projektů a překladem dokumentů a možnost importovat soubory vytvořené překladačovým nástrojem SDL Trados.

Wordbee

Překladač Wordbee nabízí základní funkce spojené s organizací projektů a překladem dokumentů, editor překladu je ovšem značně nedostačující. Strojový překlad nabízí v podobě vlastního „pseudo-překladu“.

MateCat

Překladač MateCat příliš mnoho funkcí nenabízí. Ty, které nabízí, jsou zjednodušené, nedostačující a místy nefunkční. Ke zjednodušenému projektovému managementu nabízí přímou možnost outsourcingu.

Smartcat

Překladač Smartcat nabízí základní funkce spojené s organizací projektů, překladem dokumentů a umístěním uživatele na trh překladačské práce včetně tvorby profilu, sledování zákazníků a finanční správy.

XTM Cloud

Překladač XTM Cloud nabízí základní funkce spojené s projektovým managementem, překladem dokumentů a umístěním uživatele na trh překladačské práce pomocí funkce Xchange. Nevýhodou je nedostačující editor komplikující práci rozdělením segmentů na stránky.

6.3 Rychlost práce

Objektivní srovnání rychlosti práce se ukázalo být neproveditelným vzhledem k neschopnosti některých nástrojů z důvodů předem určeného limitu či softwarové chybě splnit všechny požadované úkony. Níže tedy uvádím, při kolika úkonech dosáhly nástroje výjimečného výsledku a dále rychlost práce hodnotím slovně.

Analýzy s i bez překladačové paměti jsou v tabulce níže počítány jako jeden úkon, v případě analýzy souboru *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx* však došlo

k ojedinělému prvenství dvou nástrojů (memoQ translator pro a SDL Trados Studio) v protichůdných kategoriích. Ty samé nástroje dosáhly stejné rychlosti při exportu souboru *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx*. SDL Trados Studio a Wordfast Pro 5 dosáhly stejné rychlosti při exportu souboru *Dokument MS Word – 250 stran.doc*.

	Nejrychlejší	Nejpomalejší	Nesplněno
Memsource Cloud	2	4	0
MemoQ translator pro	6	0	0
SDL Trados Studio	6	0	0
Wordfast Pro 5	2	1	3
Wordbee	0	2	7
MateCat	1	0	8
Smartcat	0	4	2
XTM Cloud	0	3	5

Memsource Cloud

Překladačský nástroj Memsource Cloud navzdory svému umístění v cloudu dosahoval stabilních výsledků často srovnatelných s desktopovými nástroji. Nejrychlejších časů dosáhl při zpracovávání dvou nejnáročnějších importů experimentu, konkrétně importu překladové paměti *TM EN-CS.tmx* a složky *275 dokumentů MS Word*.

Pokud má uživatel stabilní internetové připojení, práce v nástroji není problém. Editor ovšem lépe zvládá kratší dokumenty, u delších trvají déle hromadné operace se segmenty a větší pohyby textem.

memoQ translator pro

Překladačský nástroj memoQ translator pro vyšel z experimentu jako nejrychlejší. S nástrojem SDL Trados Studio sice sdílí počet nejrychlejších dosažených časů (6), délka importu složky *275 dokumentů MS Word* se ovšem liší o téměř dvě hodiny ve prospěch memoQ translator pro.

Při práci je nástroj rychlý a bezproblémový.

SDL Trados Studio

Překladačský nástroj SDL Trados Studio vyšel z experimentu jako druhý nejrychlejší. S nástrojem memoQ translator pro sice sdílí počet nejrychlejších dosažených časů (6), délka importu složky *275 dokumentů MS Word* se ovšem liší o téměř dvě hodiny v neprospěch SDL Trados Studio.

Při práci je nástroj rychlý a bezproblémový.

Wordfast Pro 5

Překladačský nástroj Wordfast Pro 5 nebyl schopen importovat soubor *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx*.

Ve zbytku experimentu dosáhl dvou prvenství při menších úkonech a byl výrazně pomalý při analýze souboru *Dokument MS Word – 250 stran.doc*. Jeho ostatní výsledky byly standardní.

Při práci je nástroj pomalý se soubory, které nepatří do balíčku MS Word.

Wordbee

U překladačského nástroje Wordbee nedošlo k importu souboru *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx*, terminologické databáze *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx* a překladové paměti *TM EN-CS.tmx* a následnému kompletnímu provedení analýz.

Ze zbylých sedmi úkonů dosáhl v jednom případě podprůměrné rychlosti.

Při práci dochází k zásekům a zpomalení funkcí, není ovšem možné posoudit, zda je to způsobeno zahlcením nástroje při větších úkonech či jeho nestabilitou.

MateCat

V překladačském nástroji MateCat nebylo možno provést více jak polovinu úkonů. V rámci zbývajících dosáhl nadprůměrné rychlosti při importu souboru *Dokument MS Excel – 100 000 slov.xlsx*.

Zatímco z technického hlediska pracuje nástroj relativně bez problémů, je zde třeba zmínit, že není schopen hromadně potvrdit překládané segmenty, což by mohlo v některých případech značně zpomalit práci.

Smartcat

Překladačský nástroj Smartcat byl nejpomalejší při provedení čtyř úkonů, ve dvou případech byl však rozdíl v řádech sekund.

Při práci je nástroj rychlý a bezproblémový.

XTM Cloud

U překladačského nástroje XTM Cloud nedošlo k importu překladové paměti *TM EN-CS.tmx* a následnému kompletnímu provedení analýz. V případech, kdy dosáhl nejpomalejšího času, byl rozdíl mezi výsledkem XTM Cloud a dalšího nástroje v pořadí maximálně jedna minuta.

Při práci je nástroj rychlý a bezproblémový.

6.4 Robustnost a stabilita

Při hodnocení robustnosti a stability nástrojů bylo třeba dát pozor na to, zda nástroj nesplnil zadaný úkol z důvodu vlastní nestability či proto, že mu to nedovolovaly jeho předem stanovené limity. Jako pochybení tedy uvádím pouze případy, kdy nástroj nesplnil zadaný úkol bez udání důvodu či upozornění na překročení limitu.

Memsources Cloud

Při práci s editorem překladačského nástroje Memsources Cloud místy dochází ke zpomalení či je nutno některé hromadné úkony provádět vícekrát.

memoQ translator pro

Překladačský nástroj memoQ translator pro fungoval stabilně a bez problémů.

SDL Trados Studio

Překladačský nástroj SDL Trados Studio fungoval stabilně a bez problémů.

Wordfast Pro 5

Překladačský nástroj Wordfast Pro 5 přestal odpovídat při pokusu o import souboru *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx*. Mimo to fungoval stabilně.

Wordbee

Překladačský nástroj Wordbee je značně nestabilní, selhával při základních úkonech jak při tvorbě projektu (import terminologické databáze *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx* a souboru *Prezentace PowerPoint – 250 slidů.pptx*), tak během překladu.

MateCat

Robustnost a stabilitu překladačského nástroje MateCat není možné adekvátně posoudit vzhledem k nízkému počtu provedených úkonů.

Smartcat

Při importu složky *275 dokumentů MS Word* došlo dvakrát k pádu serveru a k importu terminologické databáze *Term Base – 35 000 jednotek.xlsx* bez udání důvodu nedošlo.

Nástroj občas ztrácí spojení, uživateli ale nabízí offline ukládání dat na jeho zařízení pro pozdější synchronizaci.

XTM Cloud

Nástroj bez udání důvodu opakovaně nebyl schopen importovat překladovou paměť *TM EN-CS.tmx*.

Mimo to nástroj fungoval stabilně.

6.5 Pořizovací náklady a dostupnost

V tabulce níže jsou uvedeny zaokrouhlené náklady na roční vlastnictví nástroje pro jednoho uživatele.

Náklady na pořízení strojového překladu jsou totožné, jelikož se jedná o externí služby. Toto neplatí pro nástroj XTM Cloud, který zabudovaný strojový překlad nemá.

Všechny nástroje jsou dostupné na svých webových stránkách.

	Náklady
Memsource Cloud	240 €*
memoQ translator pro	620 €
SDL Trados Studio	695 €
Wordfast Pro 5	400 €
Wordbee	250 €
MateCat	–
Smartcat	–
XTM Cloud	110–360 €**

* Testovaná verze *Memsource Cloud* „*Team Start*“ poskytuje uživatelský účet pro jednoho projektového manažera, který pod sebou může mít navíc 2 uživatelské účty s omezenou rolí lingvisty.

** Pořizovací náklady na nástroj XTM Cloud závisí na plánované kapacitě počtu slov, kterou bude uživatel měsíčně potřebovat (10 000 – neomezeně).

Překladačský nástroj XTM Cloud nemá zabudovaný volně dostupný strojový překlad.

7 Závěr

Ve své práci jsem si kladla za cíl popsat aktuální vztah překladu a technologie a analyzovat a srovnat vybrané současné překladatelské nástroje na základě sdílených atributů.

Zjistila jsem, že překladatelské technologie v průběhu posledních dekad stále více pronikají do překladatelské profese a charakter překladu a role překladatele se vlivem globalizace mění. Překlad přestává být uměním a stává se praktickou dovedností a role překladatele v překladatelském procesu se sice s technologickým rozvojem zmenšuje, zůstává však stále stejně zásadní. Technologický rozvoj se totiž soustředí na to, aby technologie člověku práci usnadnily, ne jej v jejím vykonávání nahradily.

Ze statistiky webu *ProZ.com* (2013) jsem zjistila, jaké atributy považují uživatelé u překladatelských nástrojů za důležité a na jejich základě sestavila strukturu experimentu, během kterého jsem hodnotila zvolené nástroje.

Experiment ukázal, že zvolené nástroje se kvalitou svých atributů a hlavními charakteristikami mnohdy natolik liší, že jejich adekvátnost značně závisí na požadavcích a preferenci uživatele. Hodnotila jsem je tedy primárně individuálně s cílem ponechání finální volby adekvátního nástroje na uživateli, který tak může učinit na základě svých specifických potřeb. V některých případech jsem ovšem doplnila vlastní doporučení.

Následující závěrečné hodnocení bude shrnutím potenciálu individuálních překladatelských nástrojů na základě výše uvedených dat a doporučením jejich nejvhodnějšího využití cílovému uživateli.

Ačkoli je hodnocení nevyhnutelně subjektivní, práci s vybranými překladatelskými nástroji jsem v rámci experimentu i mimo něj strávila desítky hodin a domnívám se, že má vzhledem k tomuto faktu značnou výpovědní hodnotu.

Poznatky vyplývající z této práce mohou využít uživatelé při výběru adekvátního překladatelského nástroje nebo vývojáři překladatelských nástrojů k jejich vylepšení.

Memsource Cloud

Překladačský nástroj Memsource Cloud průběžně dosahoval dobrých výsledků v hodnocení všech zvolených atributů. Nástroj je uživatelsky přívětivý, rychle a stabilně provádí většinu úkonů spojených s funkcemi, které nabízí a náklady na jeho pořízení jsou v porovnání s alternativami velmi výhodné. Je vhodný i pro začátečníky s překladačovými technologiemi a práci s malými a většími projekty.

memoQ translator pro

Překladačský nástroj memoQ translator pro průběžně dosahoval výborných výsledků v hodnocení všech zvolených atributů. Nástroj je uživatelsky přívětivý, rychle a stabilně provádí úkony spojené s funkcemi, které nabízí a kvalitativně odpovídá svým pořizovacím nákladům. Je vhodný pro mírně pokročilé a pokročilé uživatele překladačových technologií a práci jak s malými, tak s velkými projekty.

Ze všech zde zmíněných alternativ je dle mého názoru nejvhodnější k všestranné práci překladače na volné noze nejvhodnější.

SDL Trados Studio

Překladačský nástroj SDL Trados Studio v hodnocení zvolených atributů průběžně dosahoval dobrých výsledků. Nástroj je komplexní a obsahuje dle mého názoru až příliš velké množství funkcí. Úkony s nimi spojené ale provádí rychle a stabilně a kvalitativně odpovídá svým pořizovacím nákladům. Je vhodný pro pokročilé uživatele překladačových technologií a práci jak s malými, tak s velkými projekty.

Wordfast Pro 5

Překladačský nástroj Wordfast Pro 5 v hodnocení zvolených atributů průběžně dosahoval uspokojivých výsledků. Nástroj je díky své jednoduchosti uživatelsky přívětivý a nabízí základní funkce, s kterými má ovšem problém v případě méně běžných formátů souborů. V porovnání se svými alternativami neodpovídá svým pořizovacím nákladům. Je vhodný pro začátečníky s překladačovými technologiemi a práci s malými a středně velkými projekty.

Wordbee

Překladač Wordbee v hodnocení zvolených atributů průběžně dosahoval neuspokojivých výsledků. Rozhraní nástroje není příliš uživatelsky přívětivé, funkce nástroje jsou omezené a jeho fungování je velmi nestabilní. V porovnání se svými alternativami neodpovídá svým pořizovacím nákladům. Je vhodný pro překlad krátkých dokumentů, v případě potřeby bych ale doporučila některou z jeho alternativ.

MateCat

Překladač MateCat v hodnocení zvolených atributů dosahoval rozporupných výsledků. Rozhraní nástroje je díky své jednoduchosti uživatelsky přívětivé, funkce nástroje jsou ovšem nedostačující a jeho fungování velmi nestabilní. Nástroj je náročností užívání vhodný i pro začátečníky a zvládne překlad menšího dokumentu. Vzhledem k tomu, že nebylo možno provést v rámci experimentu téměř žádné další úkony a ověřit tak jeho všeobecnou hodnotu, bych ale v případě potřeby opět doporučila některou z jeho alternativ.

Smartcat

Překladač Smartcat v hodnocení zvolených atributů dosahoval dobrých výsledků. Nástroj je uživatelsky přívětivý, rychle a stabilně provádí většinu úkonů spojených s funkcemi, které nabízí a vzhledem k tomu, že je volně dostupný, je poměr pořizovacích nákladů a výkonu velmi dobrý. Nástroj je vhodný pro začátečníky s překladovými technologiemi a pro překlad a outsourcing služeb uživatele v rámci malých a středně velkých projektů.

XTM Cloud

Překladač XTM Cloud v hodnocení zvolených atributů dosahoval dobrých výsledků. Rozhraní nástroje je v některých případech neinstinktivní, je ale schopen uspokojivě provést většinu úkonů spojených s funkcemi, které nabízí. Spojení pořizovacích nákladů s limitem slov využitých měsíčně uživatelem považuji za zbytečné. Nástroj je vhodný pro pokročilejší uživatele překladových technologií a pro práci s malými a středně velkými projekty.

Resumé

This thesis consists of a description of the current relationship between translation and technology and an analysis and comparison of selected current translation tools based on their shared attributes.

It describes the progressive implementation of technology into translation during the past decades and the changes the industry and the translators themselves are undergoing; translation is now considered to be a practical skill and a commodity rather than art and the role of the translator in the translation process is growing smaller, though it does maintain its importance.

The attributes for comparison (user-friendliness, features, working speed, software stability and initial costs and availability) were selected based on a statistical research carried out by *ProZ.com* (2013) and were used as a construction for the experiment.

The experiment shows that the quality of attributes of the selected translation tools are often too different for them to be compared fairly and that their adequacy highly depends on a specific user's requirements. The tools are therefore evaluated separately with the goal of offering an informative evaluation and leaving the final decision on the user. In some cases, it is accompanied by my own personal recommendation.

The knowledge presented in this thesis can be used as an aid for potential users attempting to choose a suitable translation tool or as a recommendation for software developers who seek to better their translation tool.

Bibliografie

KRÁL, Pavel. The Role of Technology in Translation Studies. In: ZEHNALOVÁ, J., O. MOLNÁR a M. KUBÁNEK, eds. *Teaching Translation and Interpreting Skills in the 21st Century*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2012, s. 189-205. ISBN 978-80-244-3252-6.

MAČURA, Martin. Limitations of CAT and MT Technology. In: ZEHNALOVÁ, J., O. MOLNÁR a M. KUBÁNEK, eds. *Teaching Translation and Interpreting Skills in the 21st Century*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2012, s. 207-2019. ISBN 978-80-244-3252-6.

GEORGAKOPOULOU, Panayota a L. Bywood. MT in subtitling and the rising profile of the post-editor. *MultiLingual*. leden/únor 2014. Dostupné též na: <http://dig.multilingual.com/2014-01-02/index.html?page=24>

GARCIA, Ignacio. Beyond Translation Memory: Computers and the Professional Translator. *The Journal of Specialised Translation*. 12/červenec 2009. Dostupné též na: https://www.jostrans.org/issue12/art_garcia.pdf

VASHEE, Kirti. *MT Technology in the cloud – An evolving model* [prezentace]. 2009. Dostupné též na: <https://www.localisation.ie/oldwebsite/resources/conferences/2009/presentations/LRC09-KV.pdf>

JANIČKOVIČ, Jakub. *Evaluace a srovnání komerčních CAT nástrojů na bázi překladové paměti: trendy, přínos, rizika*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta filozofická, Katedra anglistiky a amerikanistiky, 2014. Bakalářská práce. Dostupná na: <https://library.upol.cz/i2/i2.entry.cls?ictx=upol&plang=cs&pretty=csg&st=classik&repo=upolrepo&key=56748008464>

KOEHN, Philipp. *Statistical Machine Translation*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. ISBN 978-0-521-87415-1.

UTÍKAL, Lukáš. Statistický strojový překlad versus neurální strojový překlad. In: *České překlady* [online]. 21. července, 2017 [cit. 2018-08-19]. Dostupné na: <https://www.ceskepreklady.cz/blog/statisticky-strojovy-preklad-versus-neuralni-strojovy-preklad>

Statistické průzkumy

ProZ.com

a: TABOR , Jared. CAT tool use by translators: who is using?. In: *Prozcomblog.com* [online]. 22. března, 2013 [cit. 2018-08-19]. Dostupné z: <https://prozcomblog.com/2013/03/22/cat-tool-use-by-translators-who-is-using>

b: TABOR, Jared. CAT tool use by translators: what are they using?. In: *Prozcomblog.com* [online]. 28. března, 2013 [cit. 2018-08-19]. Dostupné z: <https://prozcomblog.com/2013/03/28/cat-tool-use-by-translators-what-are-they-using>

JTP – Tomáš Svoboda

SVOBODA, Tomáš. *Průzkum překladatelského trhu ve střední Evropě – souhrnná zpráva*. 3. března 2016. Dostupné též na: https://docs.google.com/viewer?url=http://www.jtpunion.org/getattachment/K-profesi/Odborne/Pruzkum-preklatatelskeho-trhu-ve-stredni-Evrope-Ce/IMG-pdf-CETMS_CS_fin.pdf.aspx

Anotace

Autor: Monika Liptáková

Katedra: Katedra anglistiky a amerikanistiky, FF UPOL

Název česky: Experimentální srovnání nástrojů počítačem podporovaného překladu

Název anglicky: Experimental comparison of CAT tools

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Král

Počet stran celkem: 73

Počet znaků celkem: 90 463

Charakteristika:

Cílem této práce je určení nejdůležitějších sdílených atributů překladatelských nástrojů a provedení experimentu, v rámci kterého na jejich základě srovnávám verze překladatelských nástrojů vybraných vývojářů překladových technologií určené pro překladatele na volné noze.

Srovnání se týká překladatelských nástrojů **Memsource Cloud**, **memoQ translator pro**, **SDL Trados Studio**, **Wordfast Pro 5**, **Wordbee**, **MateCat**, **Smartcat** a **XTM Cloud** a hodnocenými atributy nástrojů jsou uživatelská přívětivost, nabídka funkcí, rychlost práce, robustnost a stabilita a pořizovací náklady a dostupnost.

Výsledným výstupem práce je podrobná kvantitativní a kvalitativní analýza nástrojů na základě zvolených atributů, vyhodnocení jejich kvality a doporučení typu uživatele a práce, ke které jsou vhodné.

Klíčová slova

překladatelské nástroje, překladové technologie, srovnání, experiment, uživatelská přívětivost, funkce, rychlost práce, stabilita

Abstract

The aim of this thesis is choosing the most important shared attributes of CAT tools and carrying out an experiment based on which I evaluate the attributes in freelancer-targeted editions of chosen CAT tools.

The compared CAT tools are **Memsources Cloud**, **memoQ translator pro**, **SDL Trados Studio**, **Wordfast Pro 5**, **Wordbee**, **MateCat**, **Smartcat** and **XTM Cloud** and the chosen attributes are their user-friendliness, features, working speed, software stability and initial costs and availability.

The outcome of this thesis is a detailed quantitative and qualitative analysis of the CAT tools based on the chosen attributes, evaluation of their quality and a recommendation concerning the kind of users and work the tools are suitable for.

Keywords

CAT tools, translation technologies, comparison, experiment, user-friendliness, features, speed, software stability